TID

Knut Vaage

for vokalensemblet Tabula Rasa og Jostein Stalheim

S+S+A+T+T +B og akkordeon

2023
(versjon 30.09.2024)

NB noter
This music is copyright protected

Takk til Tabula Rasa og Jostein Stalheim for kreative innspel og fruktbar dialog undervegs i prosessen!

Urframført på Bergen Kirkeautunnale 2024 i Domkirken i Bergen

Tinga av Tabula Rasa
Finansiert av

Det norske komponistfond

TID

"TID" er det andre stykket over temaet tid eg har laga til vokalensemblet Tabula Rasa. Første versjon, "Tidlaus", blei utvikla på workshop med Tabula Rasa 30/10-31/10 2020 i Birkeland kirke. "Tidlaus" fekk premiere i Kunstgarasjen i Bergen som ei "work in progress"- visning på ein av Tabula Rasa sine konsertar. Erfaringane derifrå har blitt brukt for å utvikla ferdig denne endelege versjonen "TID".

Forslag til tema kom frå ensemblet. Ein scene frå Harry Potter var inspirasjon; med eit timeglas der tida går saktare når samtalen er viktig/interessant. Dette bilete kan ein knyta til dei gamle grekerane si delte oppfatning av tid i "kronos" (kronologisk tid) og "khairos" (dybdetid).

"TID" intigrerer dei mest interessante elementa frå "Tidlaus", og brukar i tillegg tekstelement frå bibelen (Forkynnaren) og daglegdagse eller filosofiske betraktningar omkring temaet tid. Dessutan blir Palestrina sin "Agnus Dei II" og den gregorianske hymna, "Da Pacem Domine", sitert. Eg har gjort tekstutval og bearbeiding.

"Tidlaus" startar meditativt med at songarane slår saman to steinar (som dei held i nevane) i kvart sitt metronomiske tempo. Steinane representerer mekanisk tid, og historisk tid. Dei er uendeleg gamle, men finst i tida. Eit anna evig fenomen (som alltid har vore der), er overtonane. Ein del av "Tidlaus" inneheld reinstemminga ut ifrå overtonerekka fundamentert på overtonesang. Fysiske lover styrer, og Pytagoras sine eksperiment er stadig referanse.
Enkle forholdstal lagar reinstemt musikk utan vibrasjon. Desse elementa er bearbeidd vidare inn i "TID".

Partituret opnar opp for improvisasjon. Dette for at ensemblet skal kunna vidareutvikla sine ferdigheter, og få rom til å utforska alternative songteknikkar. Dette er grunnen til at "TID" har fleksibel varighet. Stykket kan strekkast eller kortast ned alt etter kor lange dei improviserte sekvensane blir.

Pytagoras oppdaga overtonerekka gjennom å dela inn ein streng etter enkel brøk som beskriv den reinstemte overtonerekka som me finn i naturen:
1=grunntone (1. partial), 1/2=oktav, (2. part. etc.), 1/3=kvint, 1/4=oktav igjen, 1/5=ters, 1/6=kvint igjen, 1/7=septim etc.

Oversikt over partialtonane (som dei reinstemte delene av partituret baserer seg på):

Grunntone 1. partial
Oktav 2. part. (rein i alle oktavar)
Kvint 3. part. (litt høg, pluss 2 cent i alle oktavar)
Oktav 4. part. (rein)
Ters 5. part. (lav stor ters, minus 14 cent, notert: oppløysningsteikn m. pil ned)
Kvint 6. part. (pluss 2 cent)
Septim 7. part. (lav liten septim, minus 31 cent, notert: forteikn "b" m. pil ned)
Oktav 8. part. (rein)
None 9. part. (litt høg, pluss 4 cent)
Ters 10. part. (lav stor ters, minus 14 cent, notert: oppløysningsteikn m. pil ned)
Auka kvart 11. part. (svært lav tritonus over grunntonen, minus 49 cent - begrep frå folkemusikken, notert: # m. pil ned)
(Kvint 12. part. (pluss 2 cent) lite brukt i stykket, ev bruk i impro)
(Sekst 13. part. (lav sekst, pluss 41 cent) lite brukt i stykket, ev bruk i impro)
Septim 14. part. (lav liten septim, minus 31 cent)
Vidare opp kromatisk med stadig mindre avstand...(ev. bruk i impro)

Variasjonar på mindre enn 5 cent er vanskeleg å høyra. Men i samklang kan me lytta etter vibrasjonar for å få til reinstemming. Hurtig vibrering når det er temperert, saktare vibr. jo nærare reint, og ingen vibrasjon når det er reint.

Nokre alternative songteknikkar brukt i partituret:
Overtonesang (hos T1): varier vokalane ekstremt for resonans, kan utførast som f.eks. slik som i mongolsk strupesang
Subharmonisk effekt: ta utgangspunkt i ein tone, bruk ei slags avslappa knirkestemme for å få fram oktaven under.
Fløyteregisteret: ein del av overtonespekteret i stemma, kling oktav opp, som falsett (syng på halverte stemmeband).
Falsett i herrestemmene: teknikk som kontratenor, med referanse til fløyteregister i damestemmene.

Akkordeon:
Registrering i akkordeon er kun som forslag basert på instrumentet brukt til urframføringa.
Kan i framtidige framføringar tilpassast aktuell instrumentmodell.

NB noter
This music is copyright protected

Royalties protected by TONO, P.b. 9171, Grønland, N-0134 OSLO, tono@tono.no
Score at NB noter, National Library of Norway, P.Box 2674 Solli, N-0203 OSLO, musikk@nb.no

More info: www.knutvaage.com

TID

Talt tekst er på bokmål (evt. dialekt). Songtekst er på nynorsk (bold) eller latin (italic)
Talt tekst kan også utførast improvisert messande på ein tone, med få og små variasjonar
Legg i tilfelle messetonen unisont med grunntonen i klangen, evt med nokre unntak ad. lib
Det er også eit mogleg alternativ i løpet av stykket å veksla mellom talt tekst og å messa teksten

Tale: Hva er tid?
Augustin av Hippo, født i Algerie år 354 sier:
«Hva er tid? Hvis ingen spør meg, vet jeg det. Hvis noen spør meg, vet jeg det ikke.»
Song: Tid
(tale) Tid er i stadig bevegelse og man har lite kontroll over den. Man kan ikke bevege seg fritt i tid, men er bundet til å følge tidens flyt.
Tid er bevegelse. Hadde alt stått i ro, så hadde ingenting forandret seg.
(song) Tid
Tid er et abstrakt begrep.
Tid er et relativt begrep.
Tid er bevegelse fra fortid til fremtid.
Tid er intervallet mellom to hendelser.
Tid er en periode som gjentar seg.
Tid setter energi i rekkefølge.
Jordens dreining om sin egen akse har gjennom alle tider blitt brukt som en tidsmåler. Ett døgn er tiden jorden bruker på én omdreining.
Døgnet har blitt målt ved å se på solen sin bevegelse over himmelen.
Tid
All tid
Alt har si tid,
det er ei tid for alt
som hender under himmelen
Tid...
Jorden går i bane rundt solen.
Ett år er delt inn i tolv måneder.
Månedene er delt inn i 31 dager.
All tid
Tid...
Dagene er delt inn i 24 timer.
Én time er delt inn i 60 minutter.
All tid
Ett minutt er delt inn i 60 sekunder.
Tid
Hva er tid? Hva er tid?
Tid
Alt har si tid,
det er ei tid for alt
som hender under himmelen
Definisjonen på ett sekund er:
(tutti talekor)
Ett sekund er varigheten av nimilliardhundreognittitomillionsekshundreogtrettientusensjuhundreogsytti perioder av strålingen som tilsvarer overgangen mellom de to hyperfine nivåene i grunntilstanden for cesium hundreogtrettitre-atomet ved temperaturen null kelvin.
Tid...
det er ei tid for alt
ei tid for å fødast,
(rep. tekst reinstemt interlude)
det er ei tid for å døy,
(rep. tekst a capella)
ei tid for å planta,
(rep. tekst reinstemt interlude)
ei tid for å riva opp,
tid for å rykke opp
ei tid for å riva opp,
(rep. tekst)
Alt har si tid,
ei tid for å drepa,
Tid...
ei tid for å lækja,
(reinstemt interlude)
ei tid for å lækja,
Palestrina, Agnus Dei II, del 1:
Agnus Dei
Hva er tid?

NB noter This music is copyright protected

TID

det er en tid for å rive ned
det er tid for å
ei tid for å riva ned,
det er tid for å bygge,
Tid...
ei tid for å byggja,
(rep. tekst)
Alt har si tid,
det er tid for å gråte
ei tid for å gråta,
Palestrina, Agnus Dei II, del 2:
qui tollis peccata mundi
det er tid for å le
ei tid for å le,
(rep. tekst)
det er tid for å sørge
det er ei tid for å sørgja,
Palestrina, Agnus Dei II, del 3:
dona nobis pacem.
det er en tid for å danse, det er tid for å danse
ei tid for å dansa,
(rep. tekst)
Hva er tid?
Tid
Alt har si tid,
det er ei tid for alt
som hender under himmelen
Tid er bevegelse
Hva er tid? Tid er bevegelse
ei tid for å kasta stein,
(rep. tekst)
ei tid for å samla steinar,
(rep. tekst)
Hva er tid?
Tid er intervall
Tid
ei tid for å ta i famn,
Tid
ei tid for å la famntak vera,
All tid
Alt har si tid,
det er ei tid for alt (lang rytmisert akkordeon-variant)
som hender under himmelen
(talekor parallelt med poly bibeltekst-song, rep.):
Hva er tid? **ei tid for å leita, ei tid for å mista...**
Tiden raser **ei tid for å gøyma, ei tid for å kasta...**
Tiden flyter **ei tid for å riva sund, ei tid for å sy i hop...**
Tid er energi.
Jorden går rundt solen på ett år.
Tid er energi.
Tid som raser
Tid som flyter
Tid
Ett døgn er én omdreining. **ei tid for å teia, ei tid for å tala,**
Én time er 60 minutter. **ei tid for å elska, ei tid for å hata,**
Ett minutt er 60 sekunder. **KRIG! ei tid for krig**
og ei tid for fred (rep. tekst, reinstemt interlude evt impro.)
(Gje fred, Herre)
Da Pacem, Domine, in diebus nostris
Quia non est alius
Qui pugnet pro nobis
Nisi tu Deus noster
Hva er tid?
Hvis ingen spør meg, vet jeg det. Hvis noen spør meg, vet jeg det ikke

NB noter
This music is copyright protected

TID

Knut Vaage

Del 1

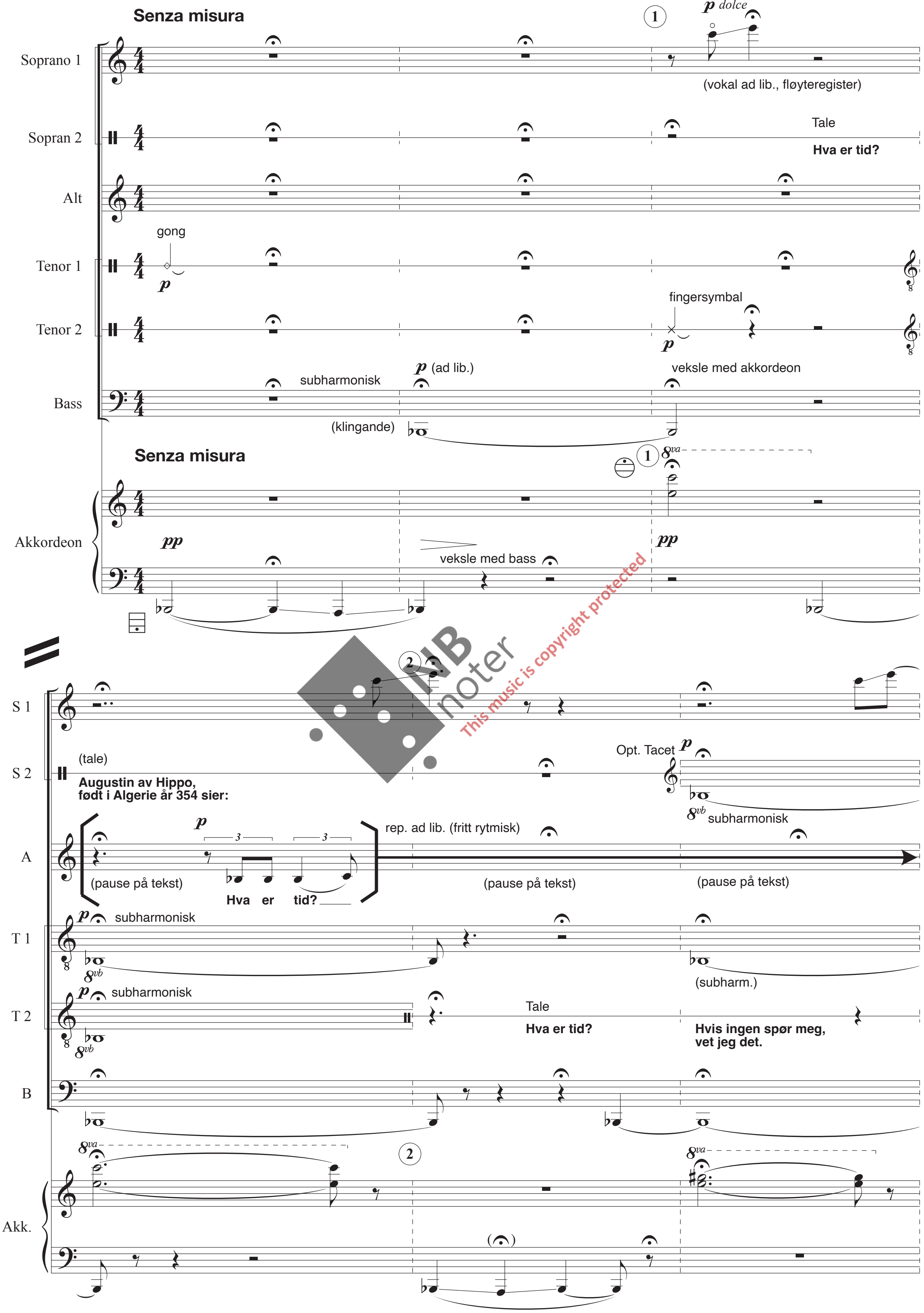

NB noter
This music is copyright protected

© K.V. 2023

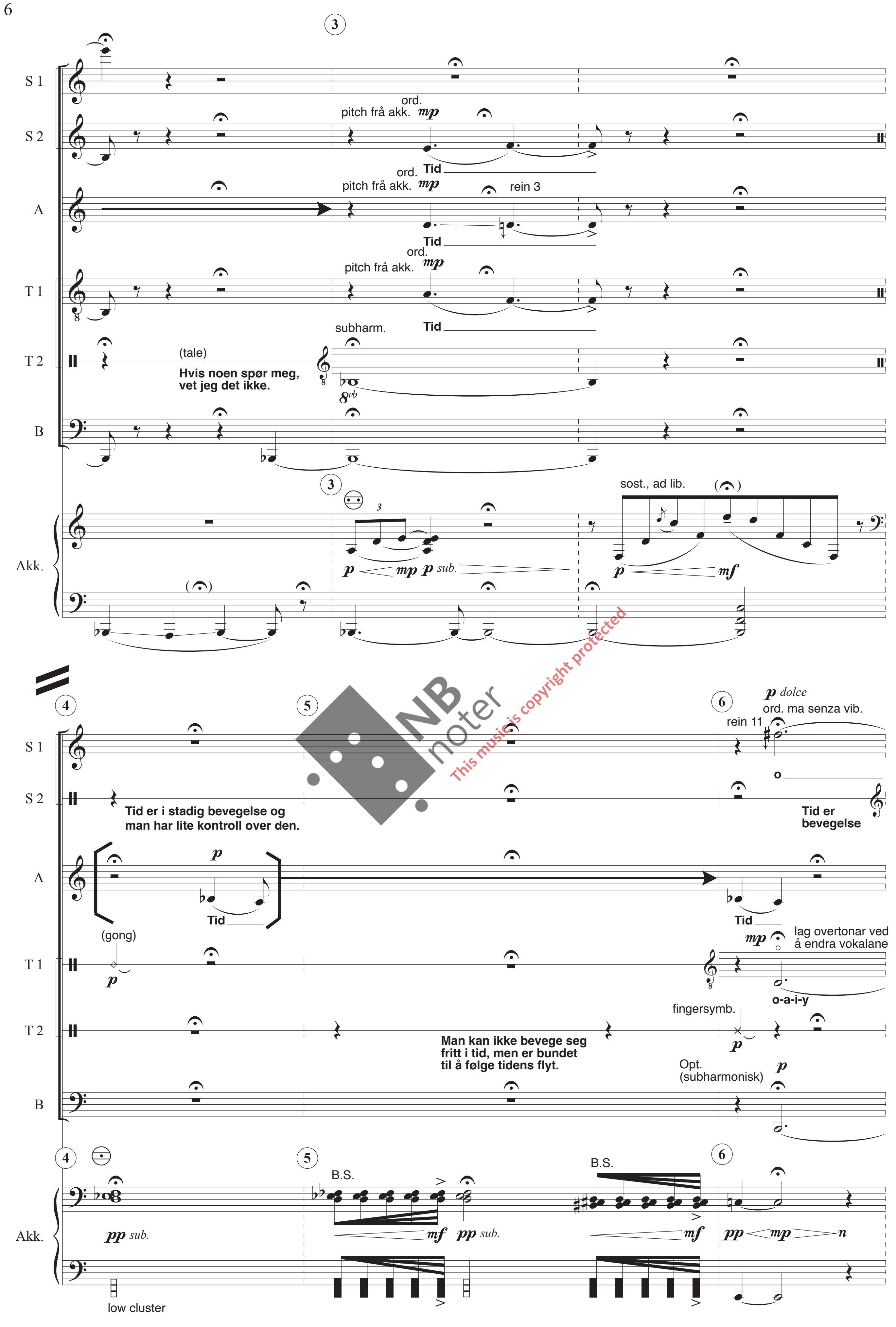

NB noter
This music is copyright protected

Del 2

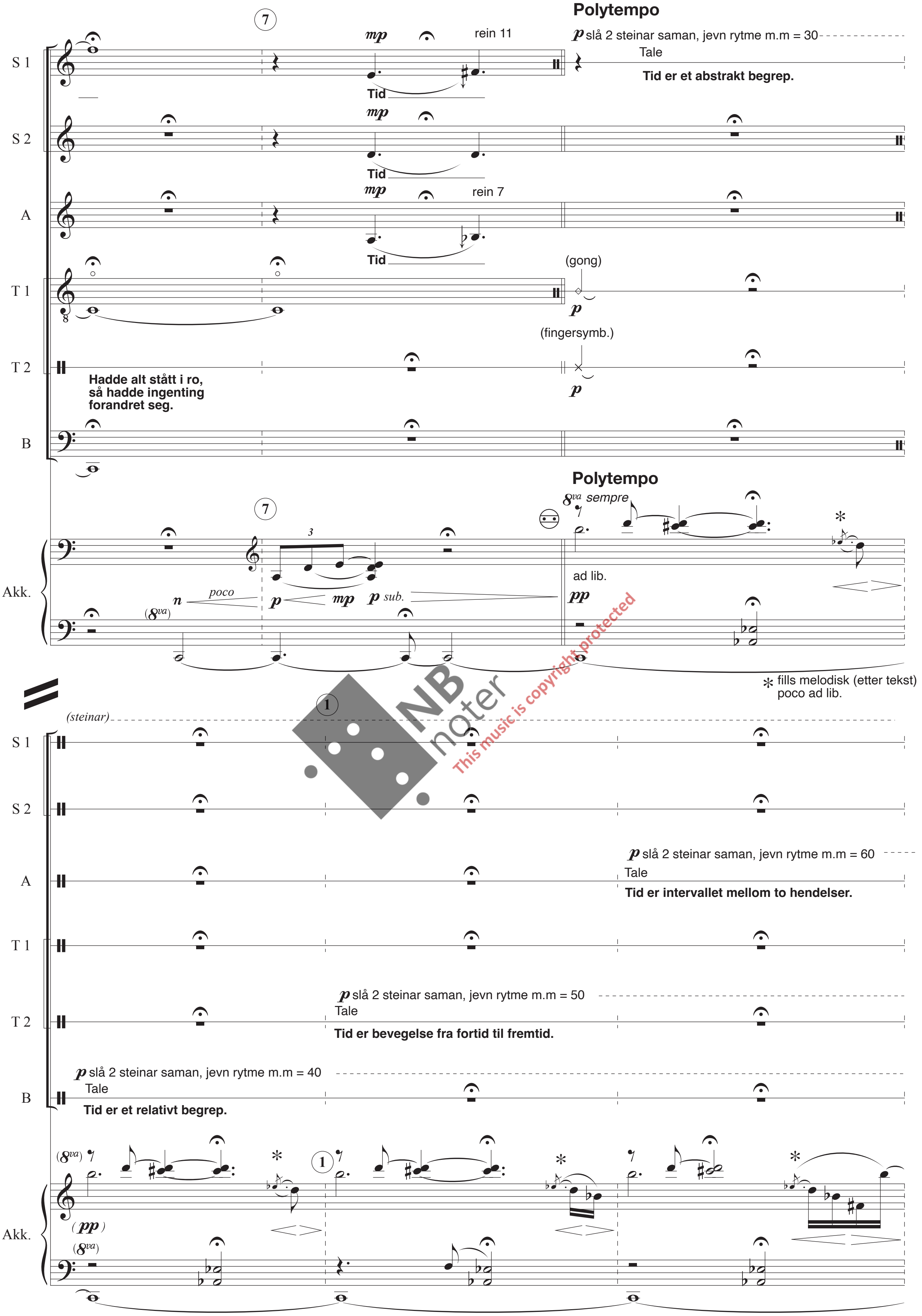

NB noter
This music is copyright protected

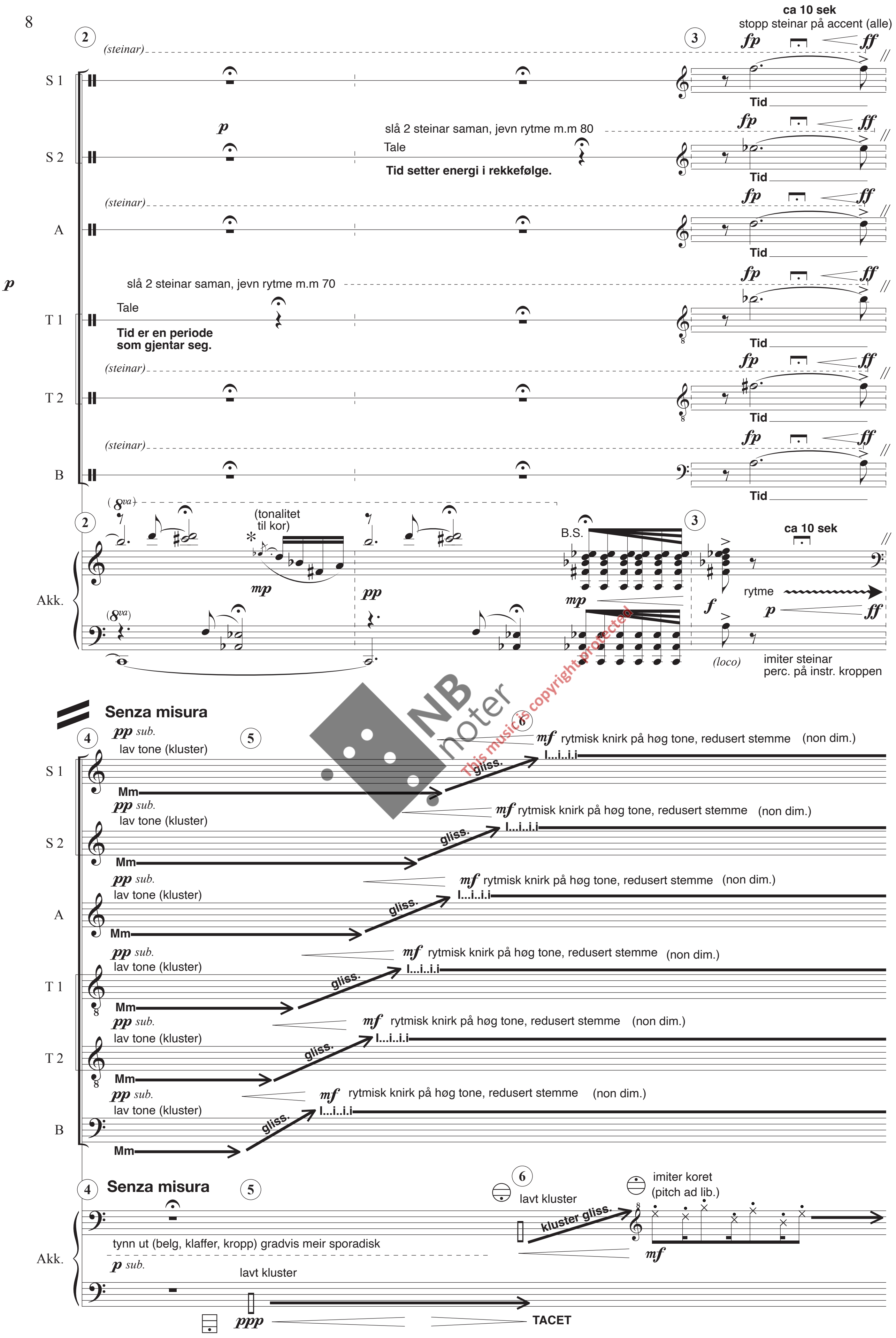
ca 10 sek
stopp steinar på accent (alle)
(steinar)
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
Tid
slå 2 steinar saman, jevn rytme m.m 80
Tale
Tid setter energi i rekkefølge.
slå 2 steinar saman, jevn rytme m.m 70
Tale
Tid er en periode
som gjentar seg.
(tonalitet
til kor)
B.S.
ca 10 sek
rytme
Akk.
(loco)
imiter steinar
perc. på instr. kroppen
Senza misura
pp sub.
lav tone (kluster)
Mm
gliss.
mf rytmisk knirk på høg tone, redusert stemme (non dim.)
I...i..i.i
Senza misura
tynn ut (belg, klaffer, kropp) gradvis meir sporadisk
p sub.
lavt kluster
kluster gliss.
imiter koret
(pitch ad lib.)
TACET

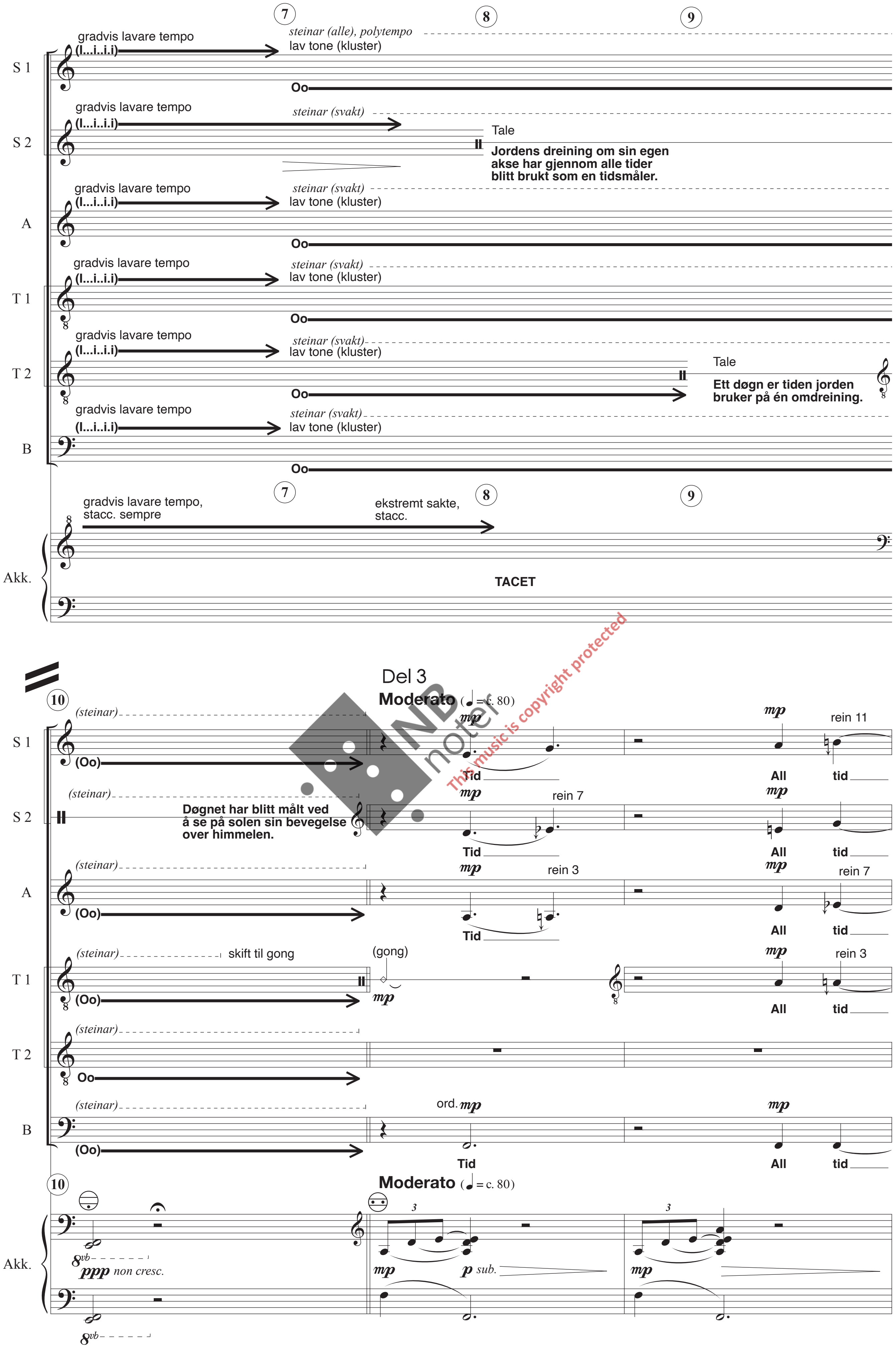

NB noter
This music is copyright protected

1
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
mf
Alt har si tid, det er ei tid for
Akk.
p
mp
8vb
accel.
rit.
2 A tempo
poco
f dolce
alt som hen - der un - der him - mel-en
mf
(8vb)
This music is copyright protected
NB noter

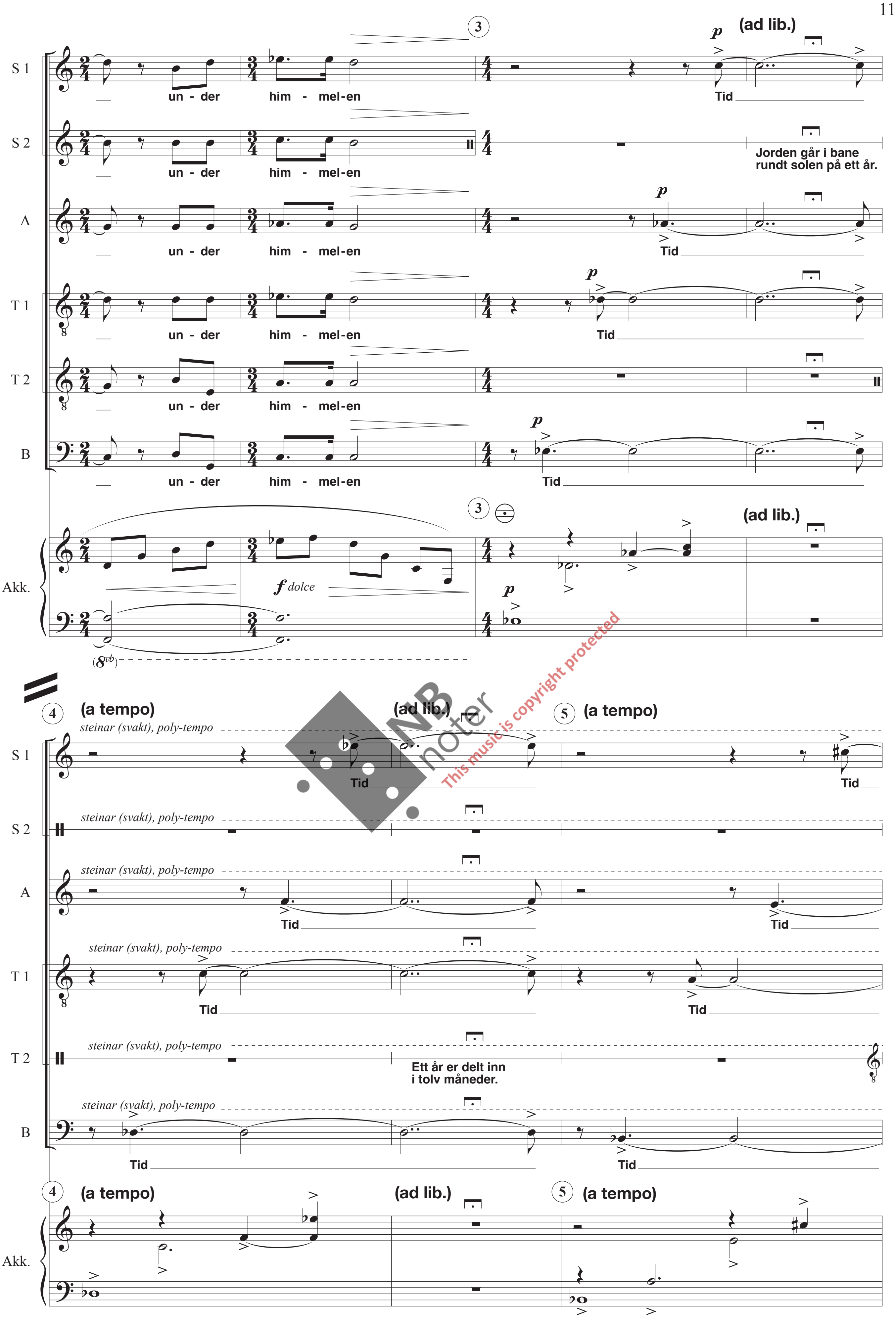

NB noter
This music is copyright protected

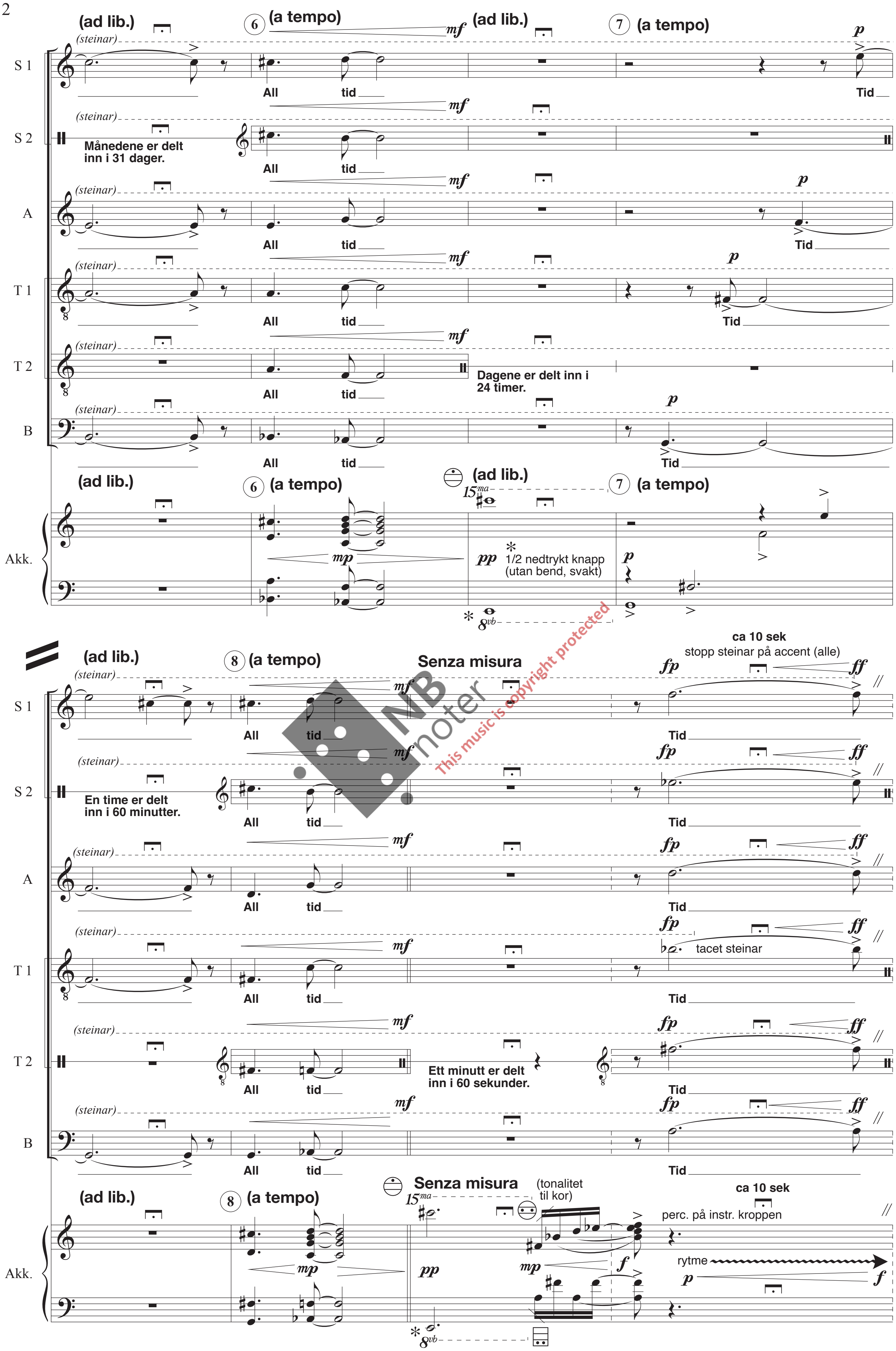
(ad lib.)
6 (a tempo)
(ad lib.)
7 (a tempo)
(steinar)
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
All tid
Tid
Månedene er delt inn i 31 dager.
Dagene er delt inn i 24 timer.
Akk.
1/2 nedtrykt knapp (utan bend, svakt)
8 (a tempo)
Senza misura
ca 10 sek
stopp steinar på accent (alle)
En time er delt inn i 60 minutter.
tacet steinar
Ett minutt er delt inn i 60 sekunder.
(tonalitet til kor)
perc. på instr. kroppen
rytme
NB noter
This music is copyright protected

9
10
Moderato (♩ = c. 80)
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
p dolce
(vokal ad lib., fløyteregister)
ord.
rein 11
mf
Alt har si tid,
Tale
Hva er tid?
mp
Tid
rein 3
rein 7
subharm.
p (ad lib.)
fingersymbal
Hva er tid?
Akk.
pp
p sub.
8va
8vb
11
f dolce
det er ei tid for alt som hen-der un-der him - mel - en un - der
solo
him - mel-him - mel-en
This music is copyright protected

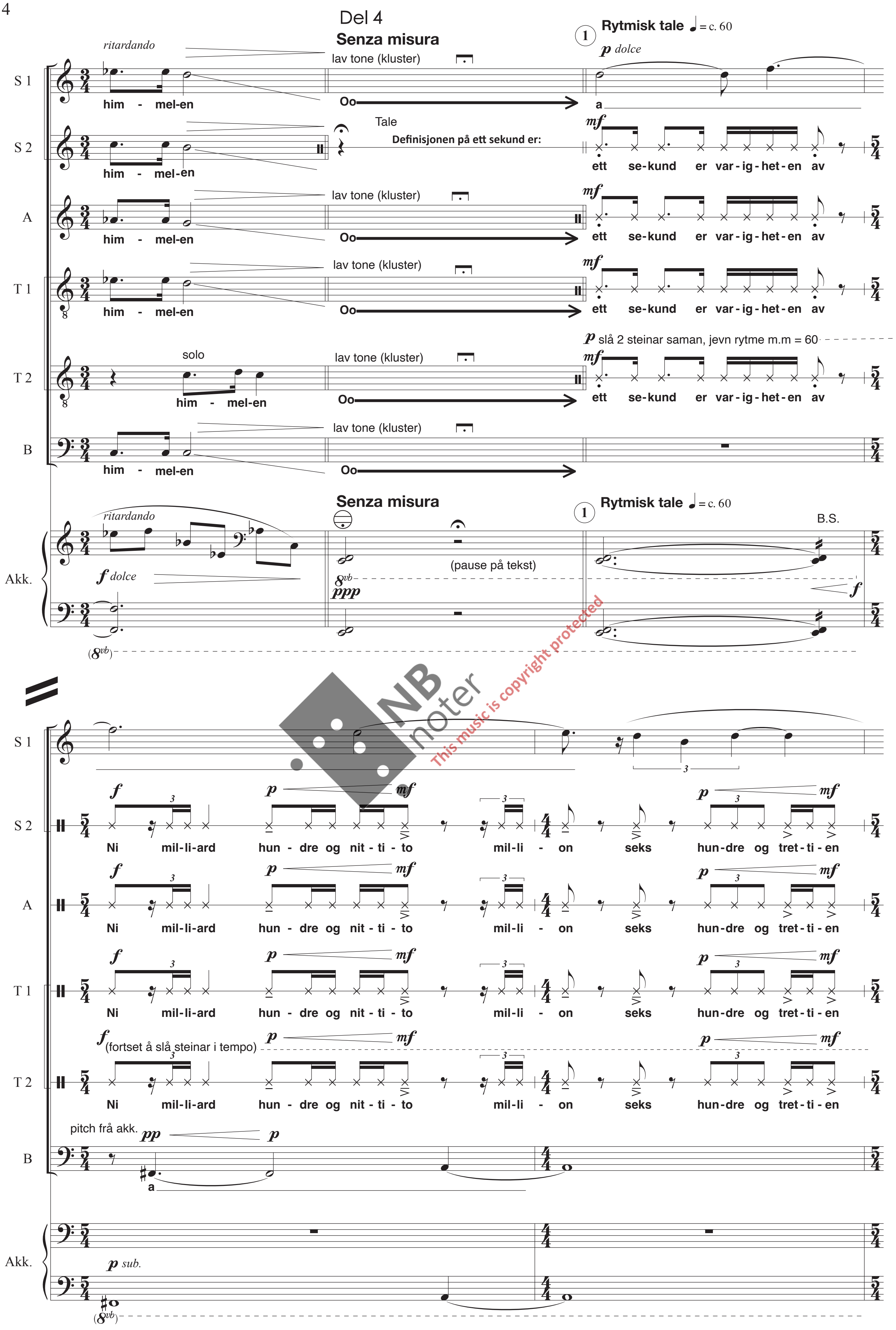

NB noter
This music is copyright protected

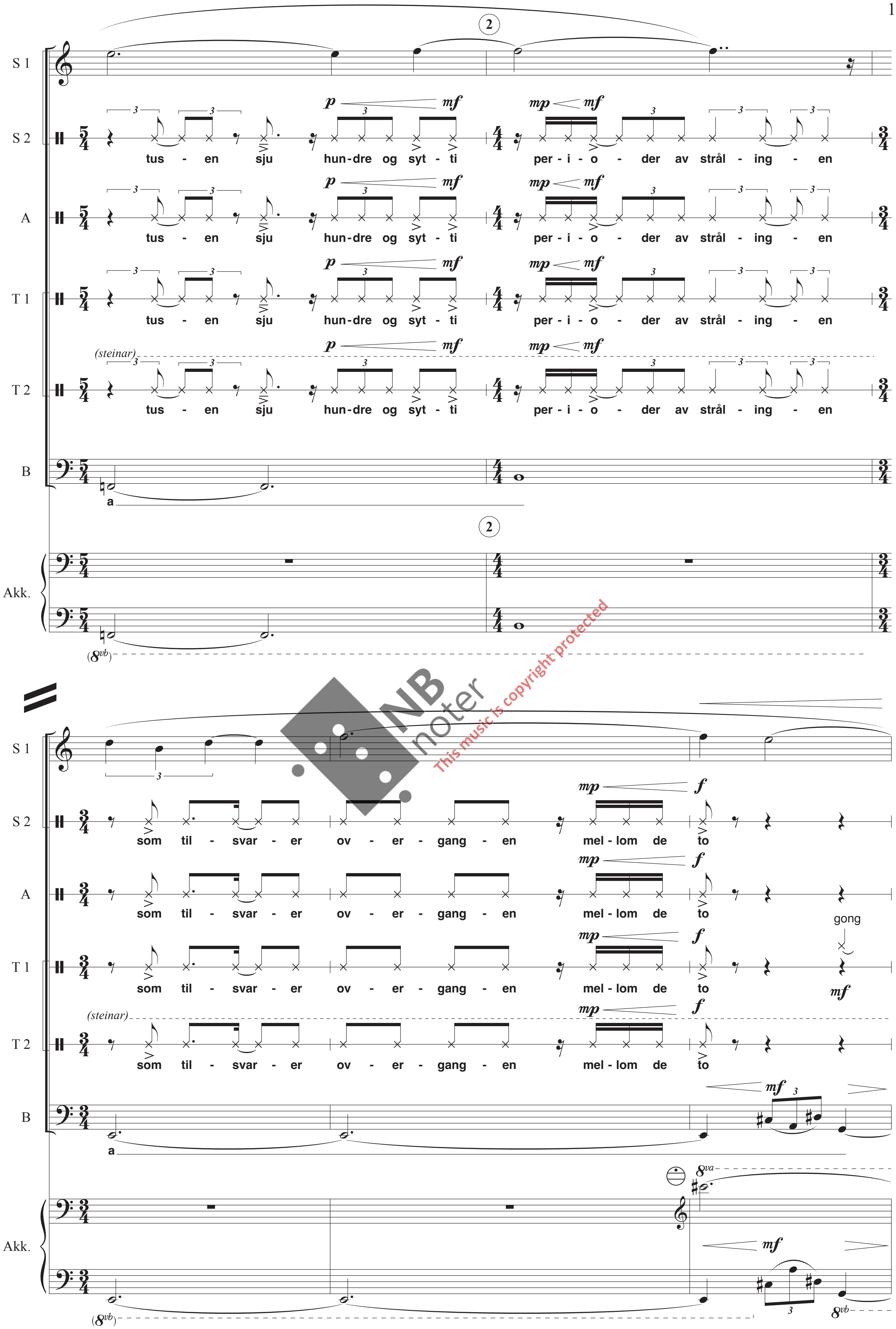

NB noter
This music is copyright protected

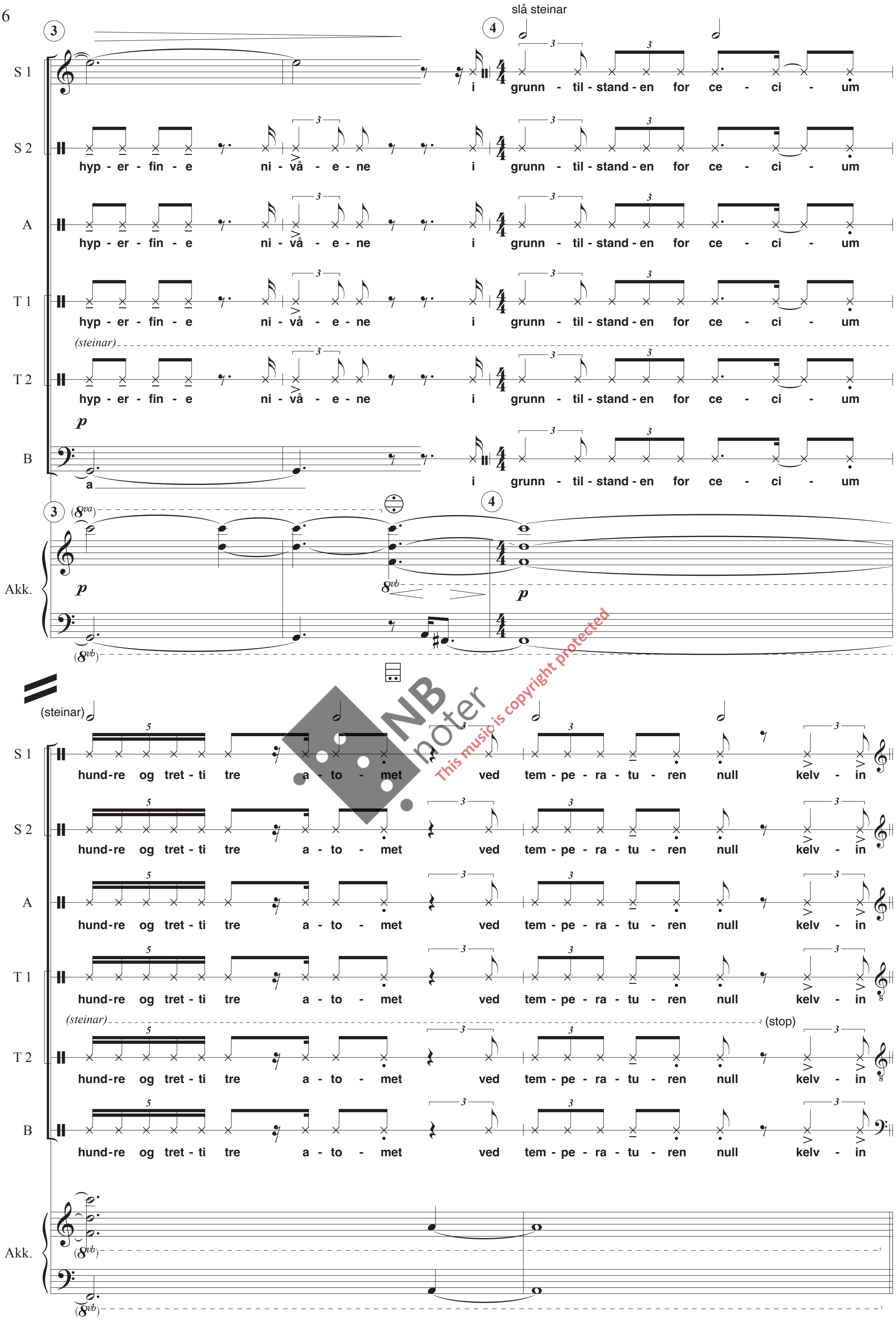

NB noter This music is copyright protected

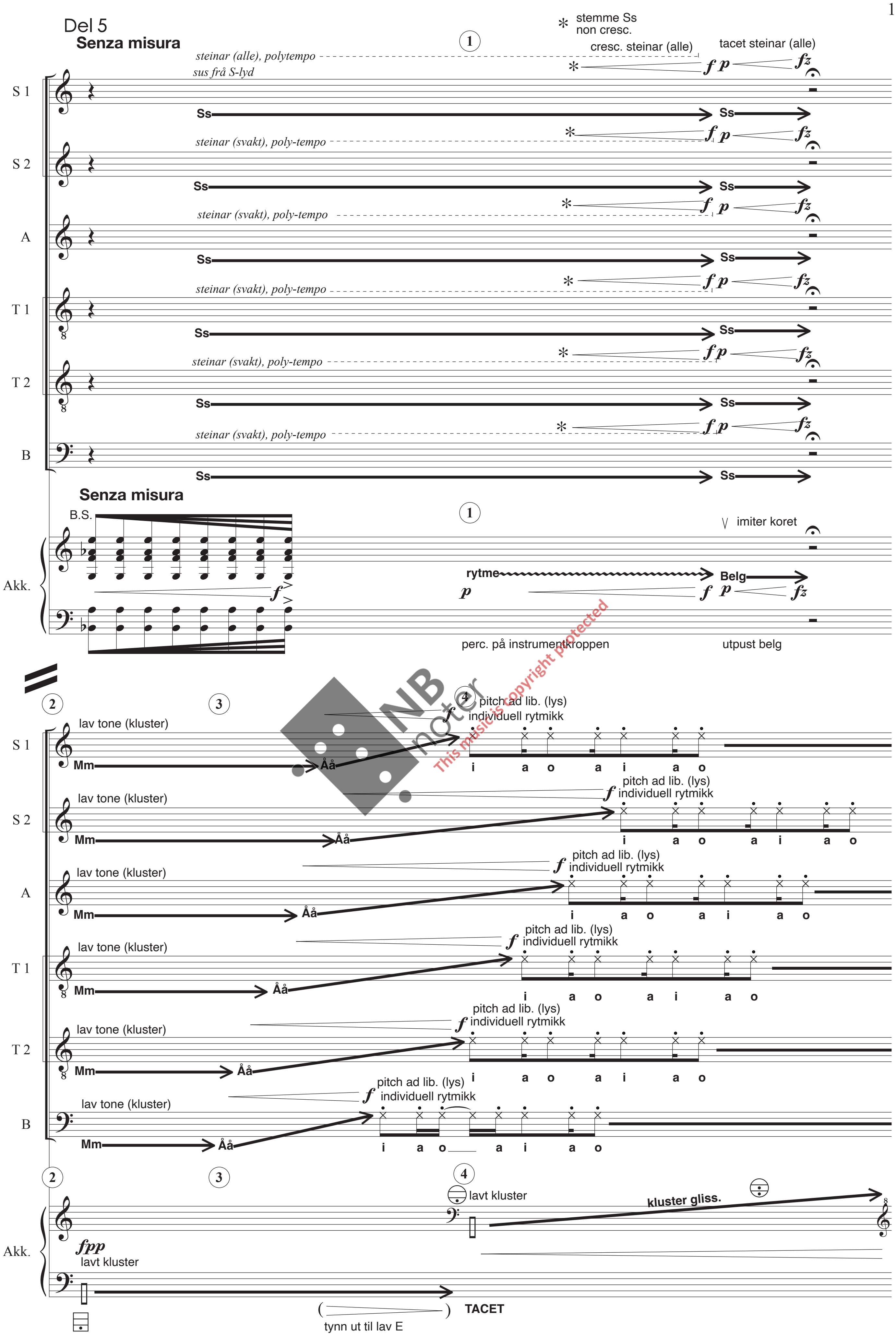

NB noter
This music is copyright protected

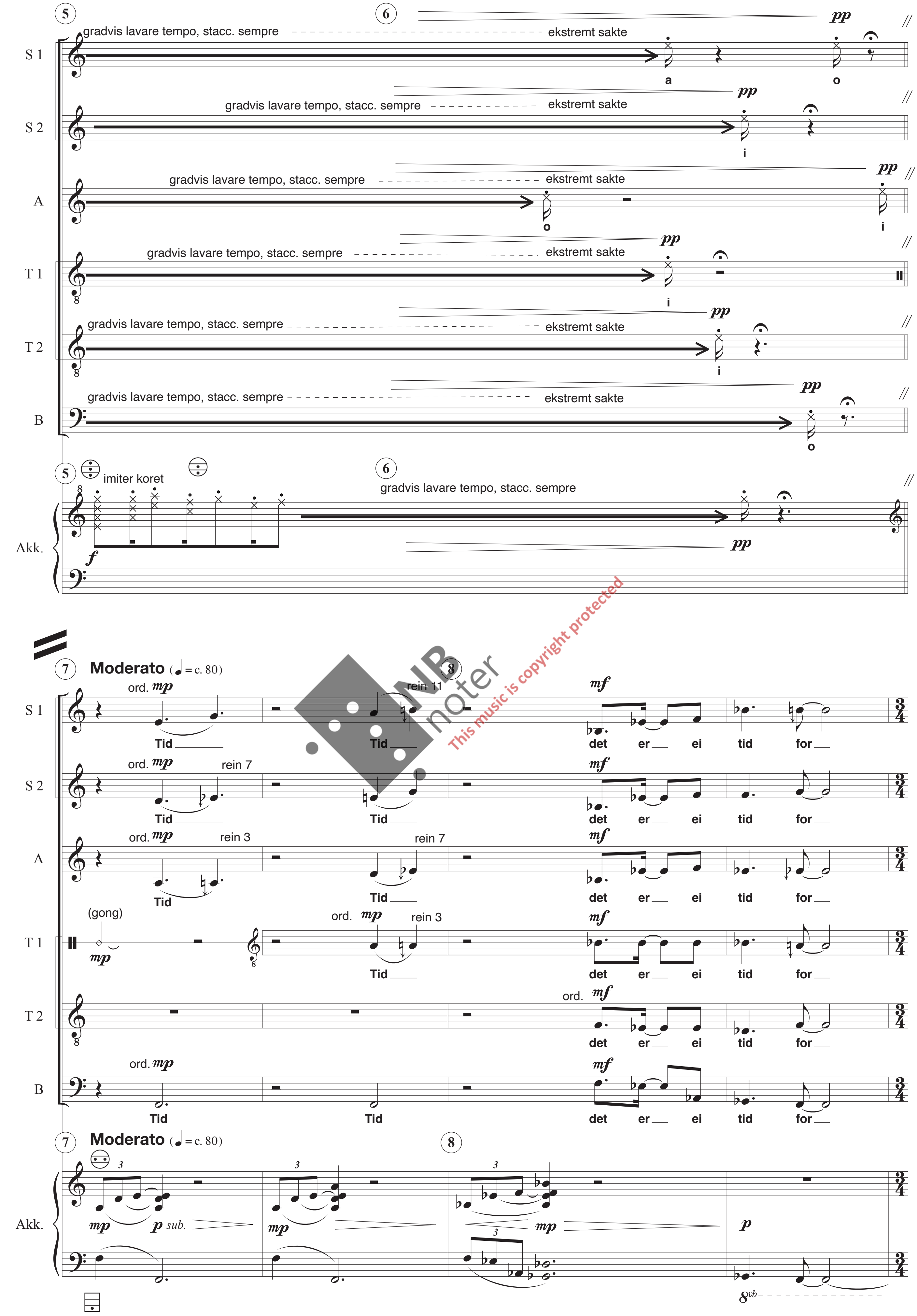

5
6
gradvis lavare tempo, stacc. sempre
ekstremt sakte
pp
S 1
a
o
S 2
i
A
T 1
T 2
B
imiter koret
Akk.
f
7
Moderato (♩ = c. 80)
8
ord. mp
rein 11
rein 7
rein 3
(gong)
mp
ord.
mf
Tid
det er ei tid for
p sub.
p
8vb
NB noter
This music is copyright protected

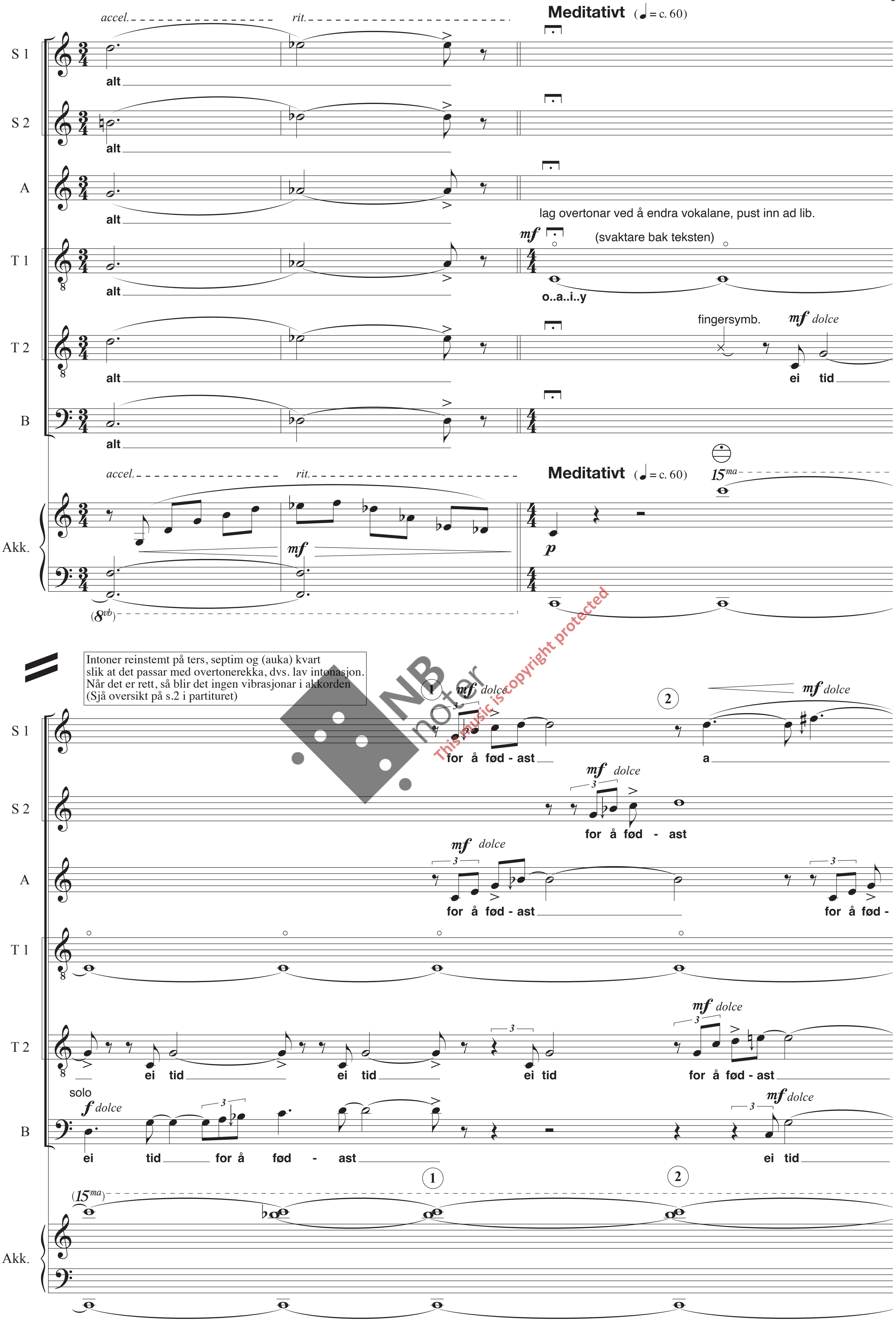
accel.
rit.
Meditativt (♩ = c. 60)
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
Akk.
alt
lag overtonar ved å endra vokalane, pust inn ad lib.
(svaktare bak teksten)
o..a..i..y
fingersymb.
mf dolce
ei tid
15ma
(8vb)
Intoner reinstemt på ters, septim og (auka) kvart
slik at det passar med overtonerekka, dvs. lav intonasjon.
Når det er rett, så blir det ingen vibrasjonar i akkorden
(Sjå oversikt på s.2 i partituret)
for å fød - ast
a
solo
f dolce
ei tid for å fød - ast
for å fød -
(15ma)
NB noter
This music is copyright protected

vurder å gå over til o---- (i staden for tekst) ein runde før i koret

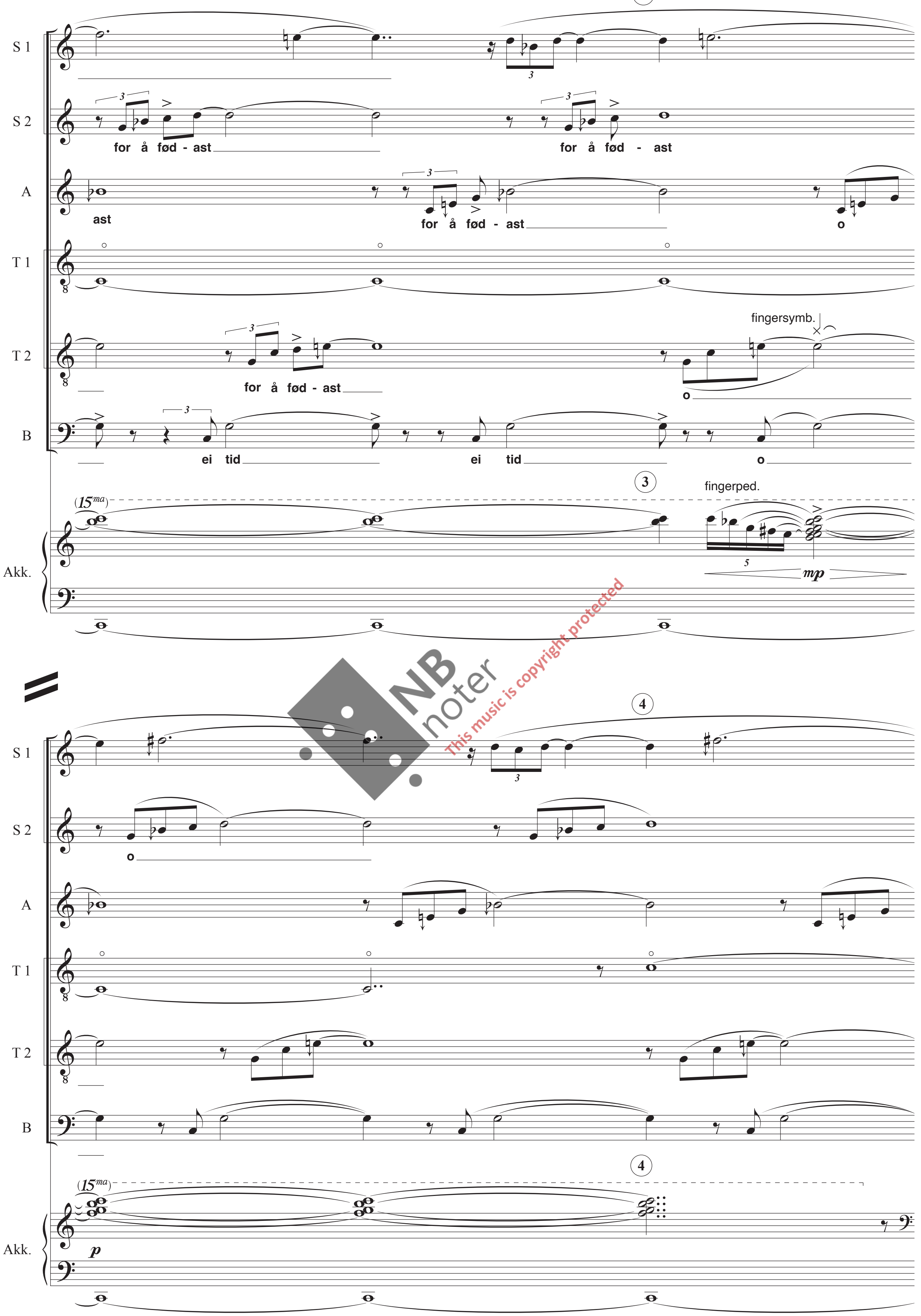

NB noter
This music is copyright protected

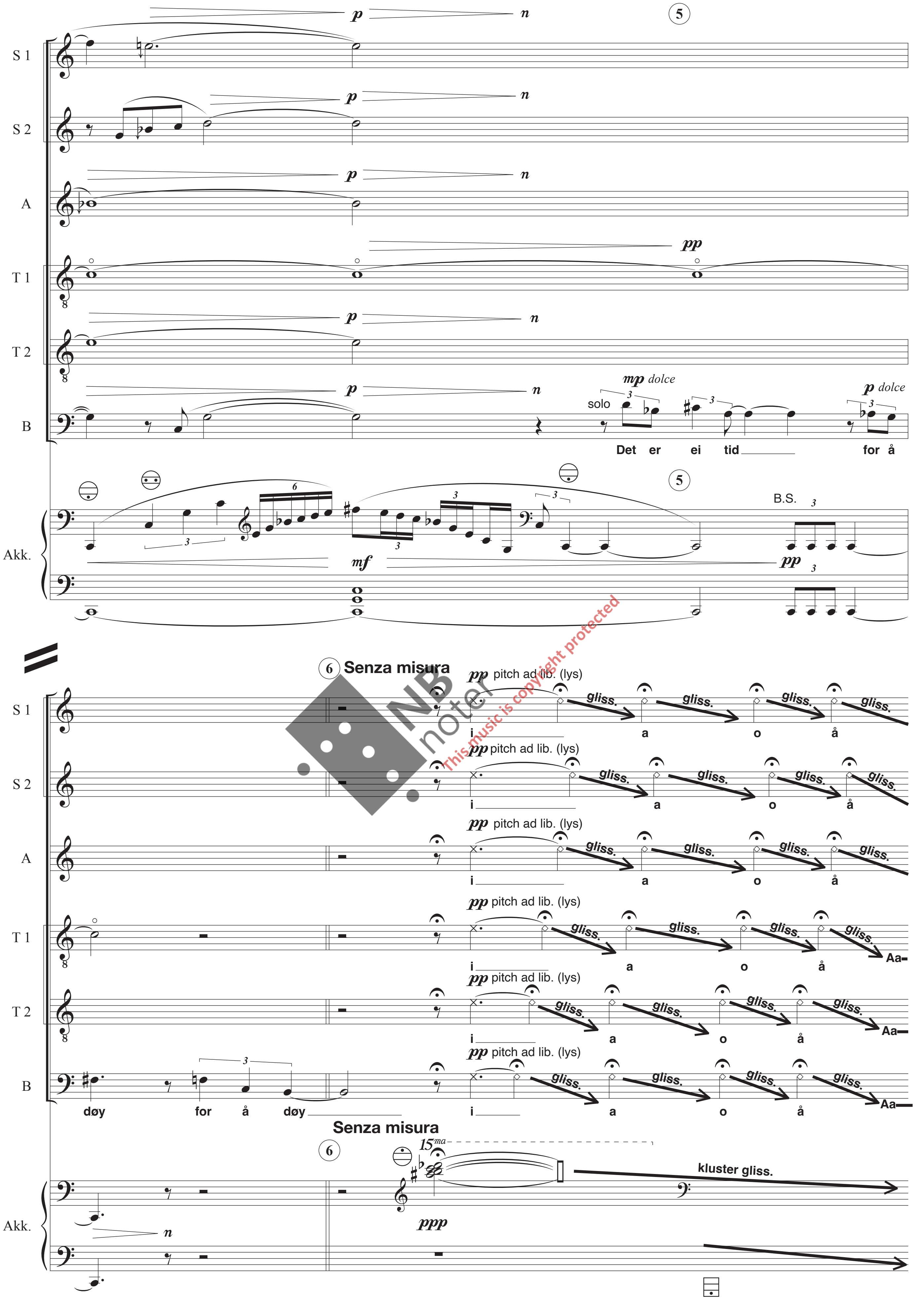
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
Akk.
p
n
pp
5
mp dolce
p dolce
solo
Det er ei tid for å
mf
B.S.
6 Senza misura
pp pitch ad lib. (lys)
gliss.
i a o å
Aa
døy for å døy
Senza misura
6
15ma
kluster gliss.
ppp
This music is copyright protected

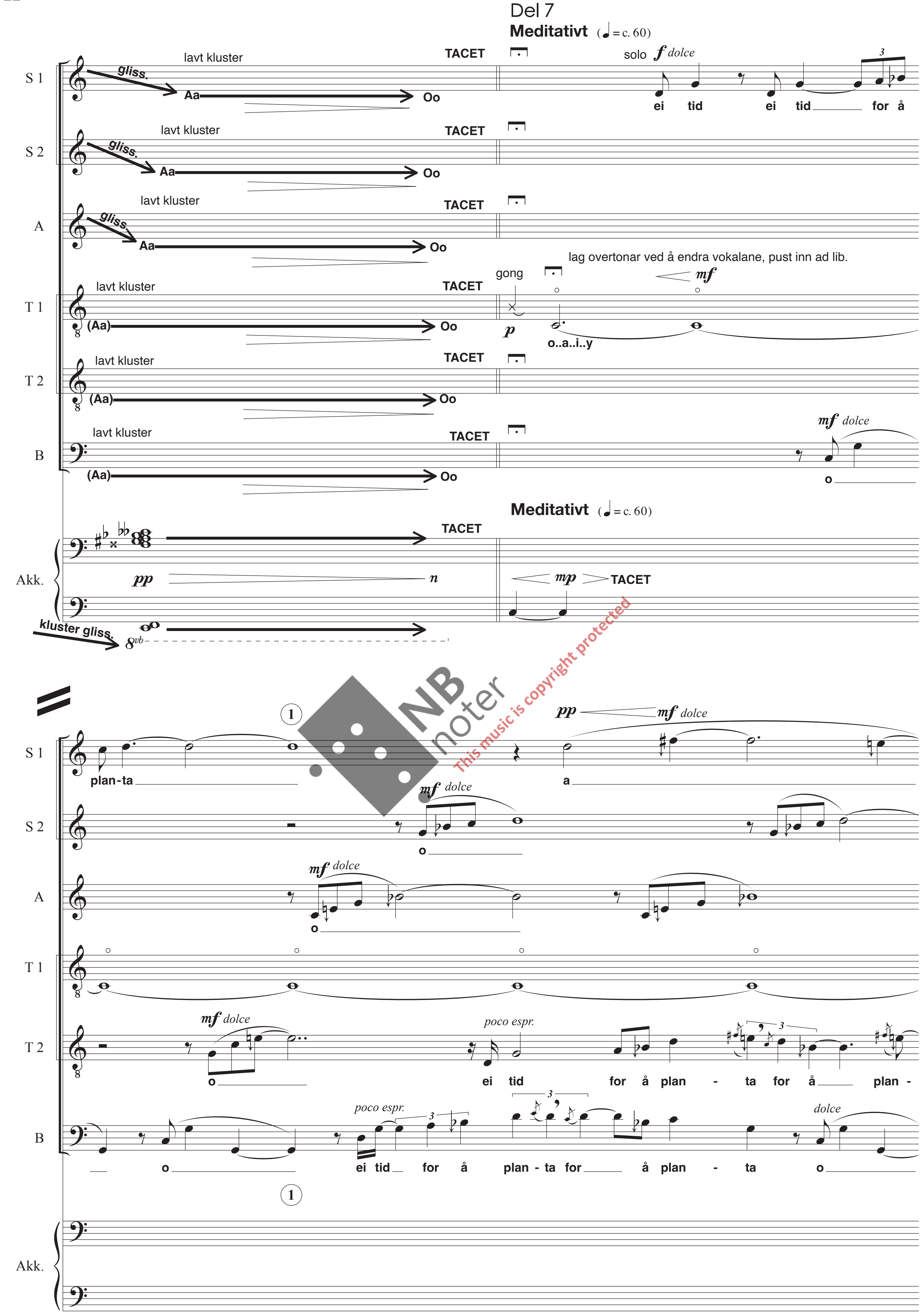

NB noter This music is copyright protected

NB noter
This music is copyright protected

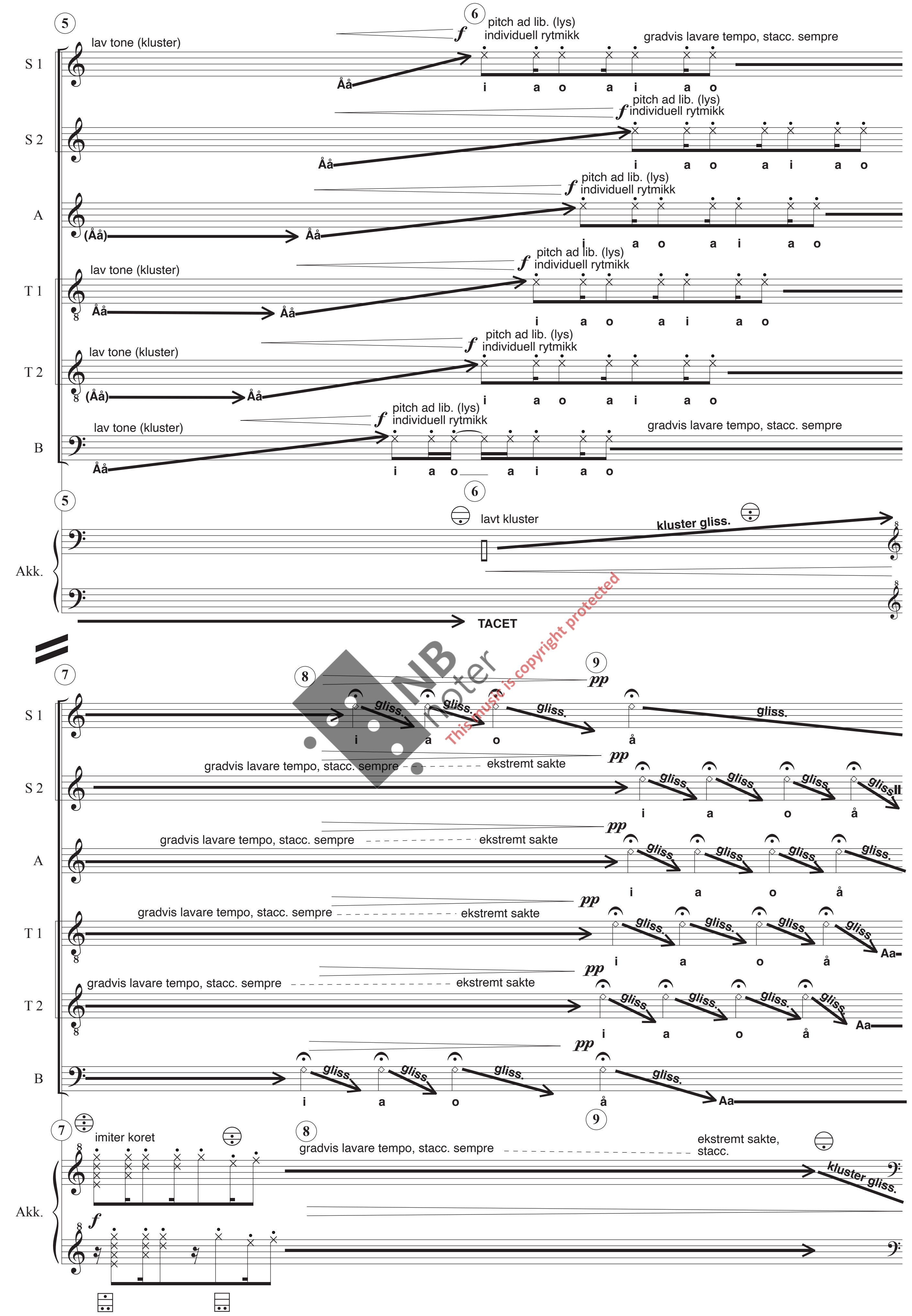

NB noter
This music is copyright protected

Del 8

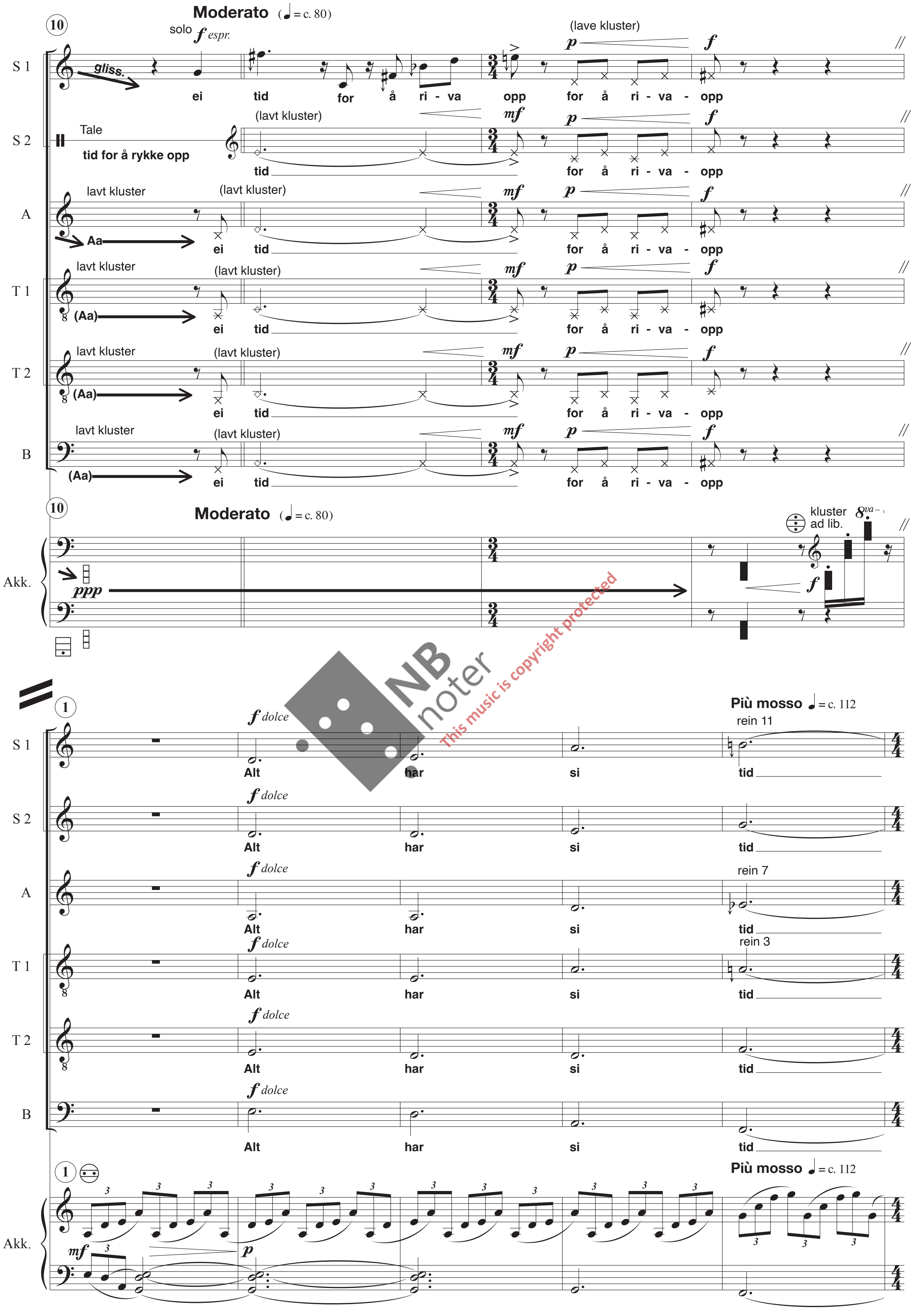

NB noter This music is copyright protected

NB noter
This music is copyright protected

NB noter
This music is copyright protected

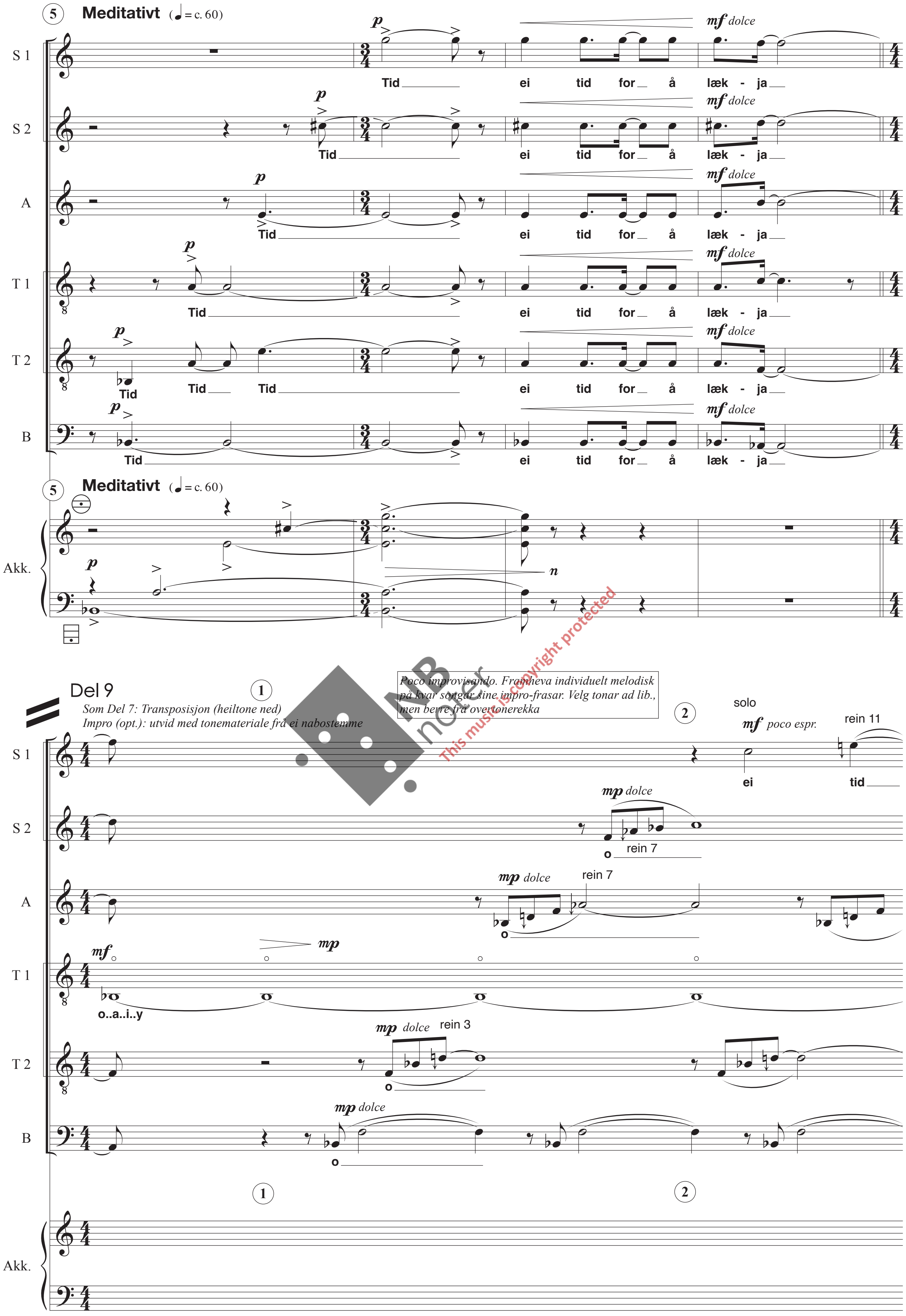

This music is copyright protected

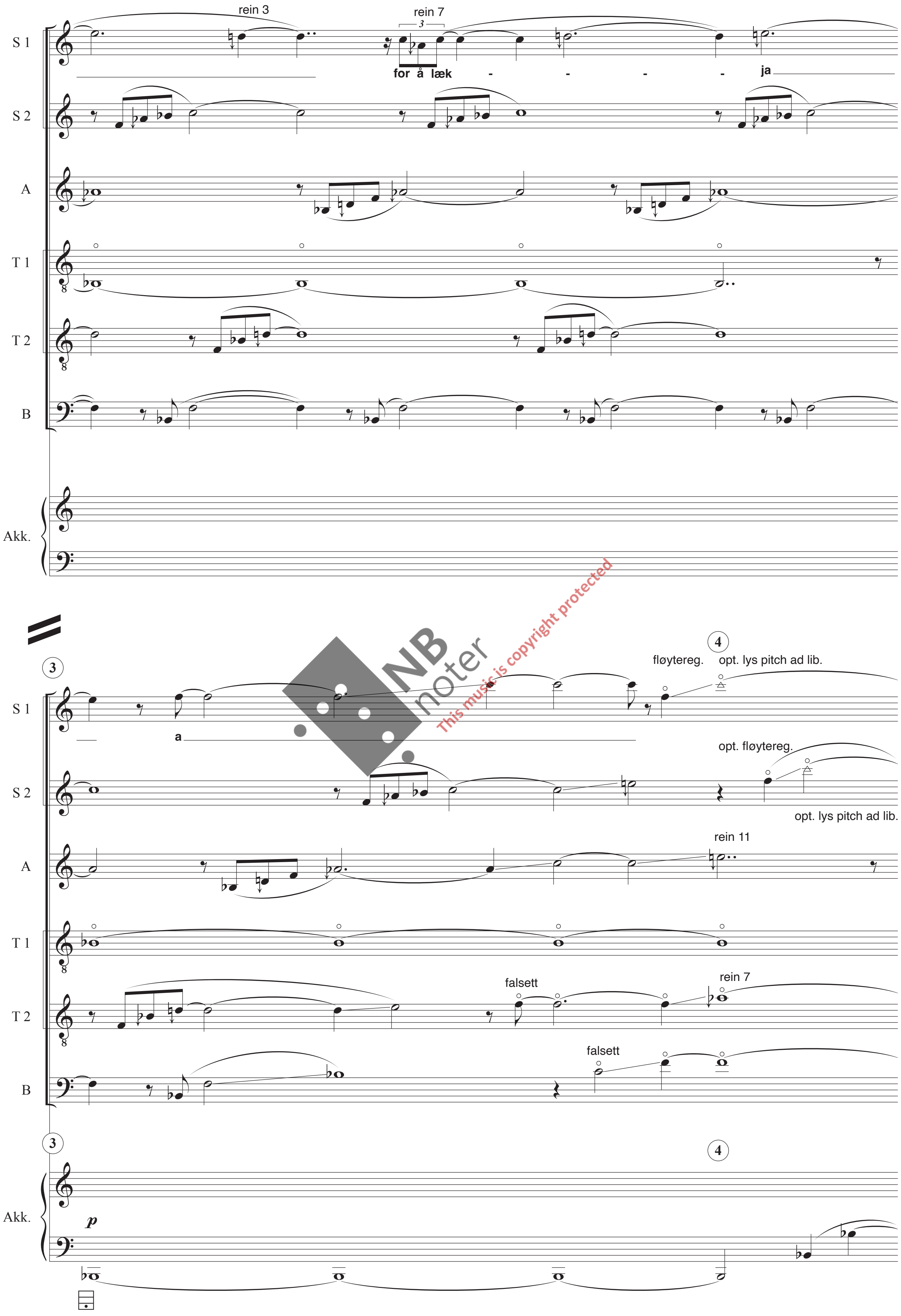

NB noter
This music is copyright protected

Agnus Dei II, del 1

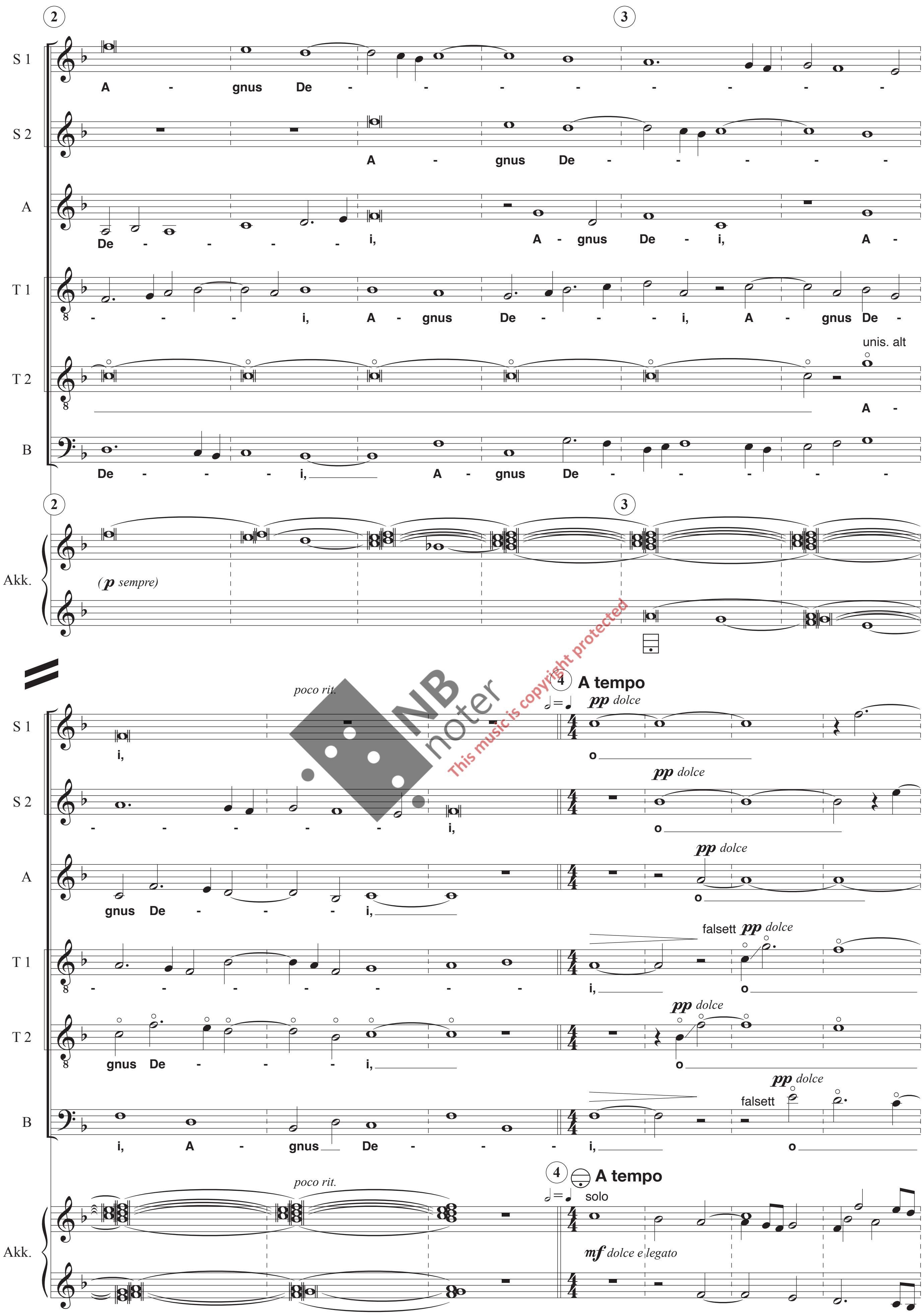
2
3
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
A - gnus De - - - - - - - - -
A - gnus De - - - - -
De - - - - - i, A - gnus De - i, A -
- - - i, A - gnus De - - - i, A - gnus De -
unis. alt
A -
De - - - i, A - gnus De - - - - - -
Akk.
(p sempre)
poco rit.
4
A tempo
pp dolce
i,
o
- - - - - i,
gnus De - - - i,
falsett
- - - - - - - - - - i,
gnus De - - - i,
i, A - gnus De - - - i,
solo
mf dolce e legato
This music is copyright protected

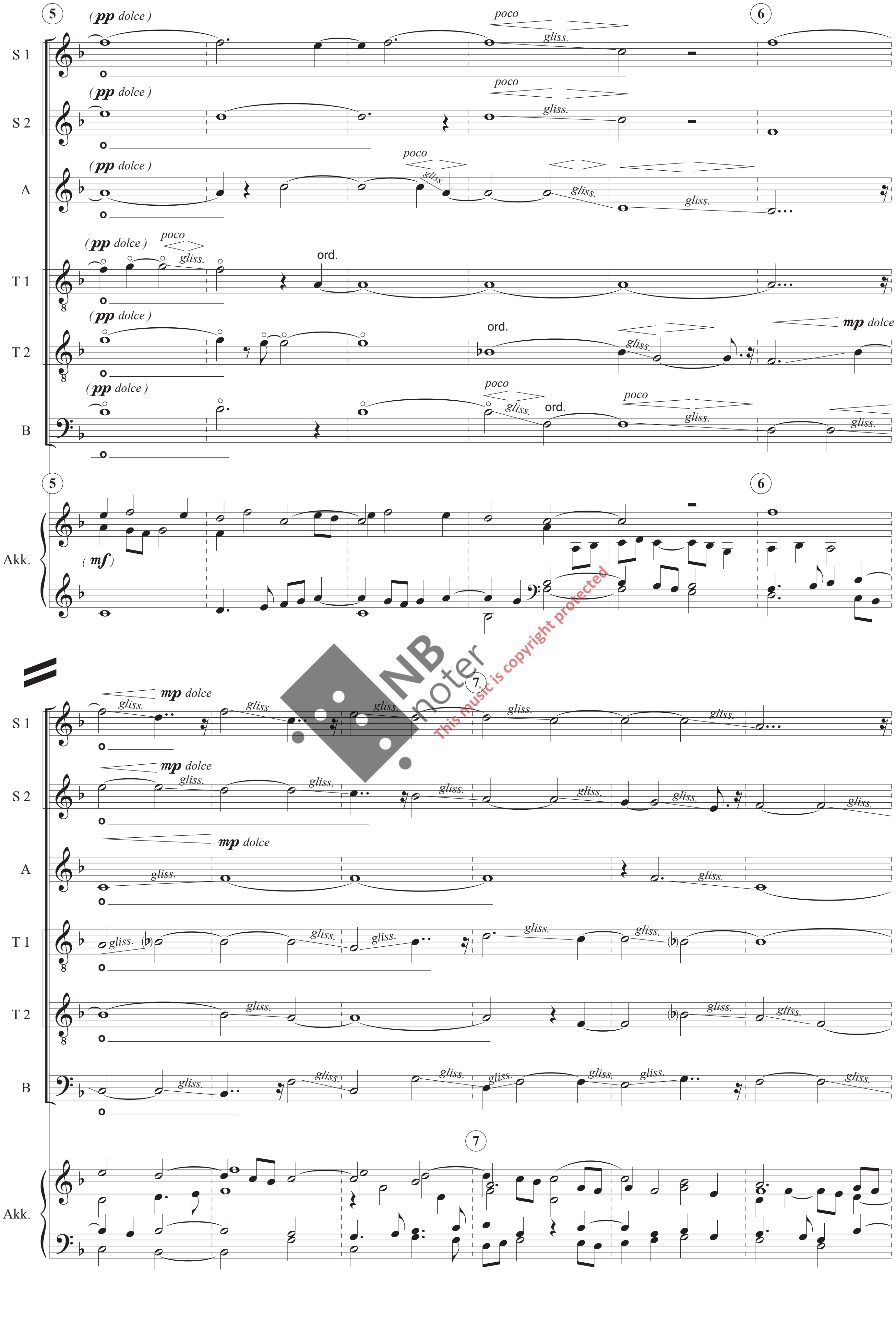

NB noter
This music is copyright protected

Del 10

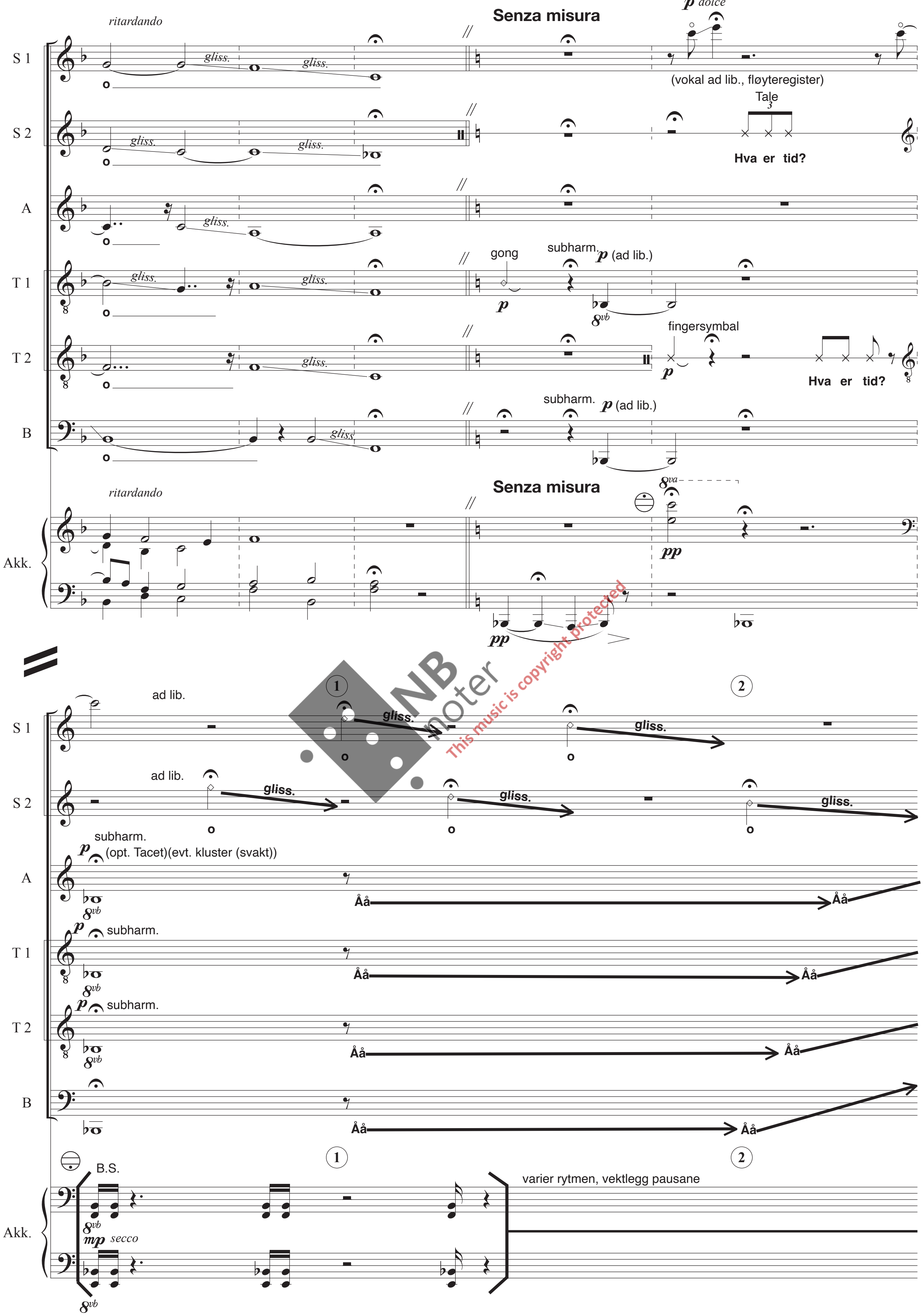
Senza misura
ritardando
p dolce
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
Akk.
gliss.
(vokal ad lib., fløyteregister)
Tale
Hva er tid?
gong
subharm.
p (ad lib.)
fingersymbal
ad lib.
(opt. Tacet)(evt. kluster (svakt))
Åå
B.S.
mp secco
varier rytmen, vektlegg pausane

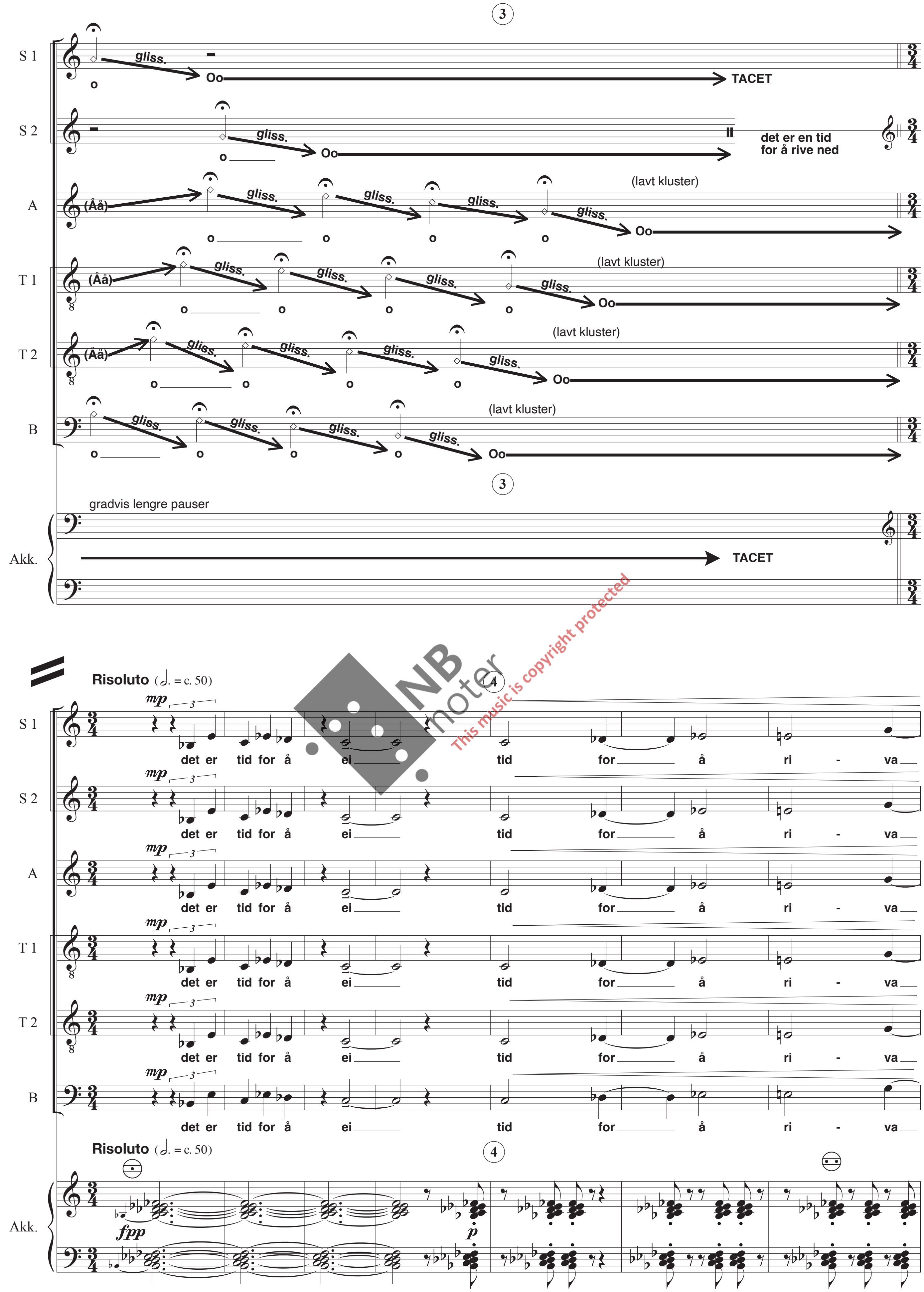

NB noter
This music is copyright protected

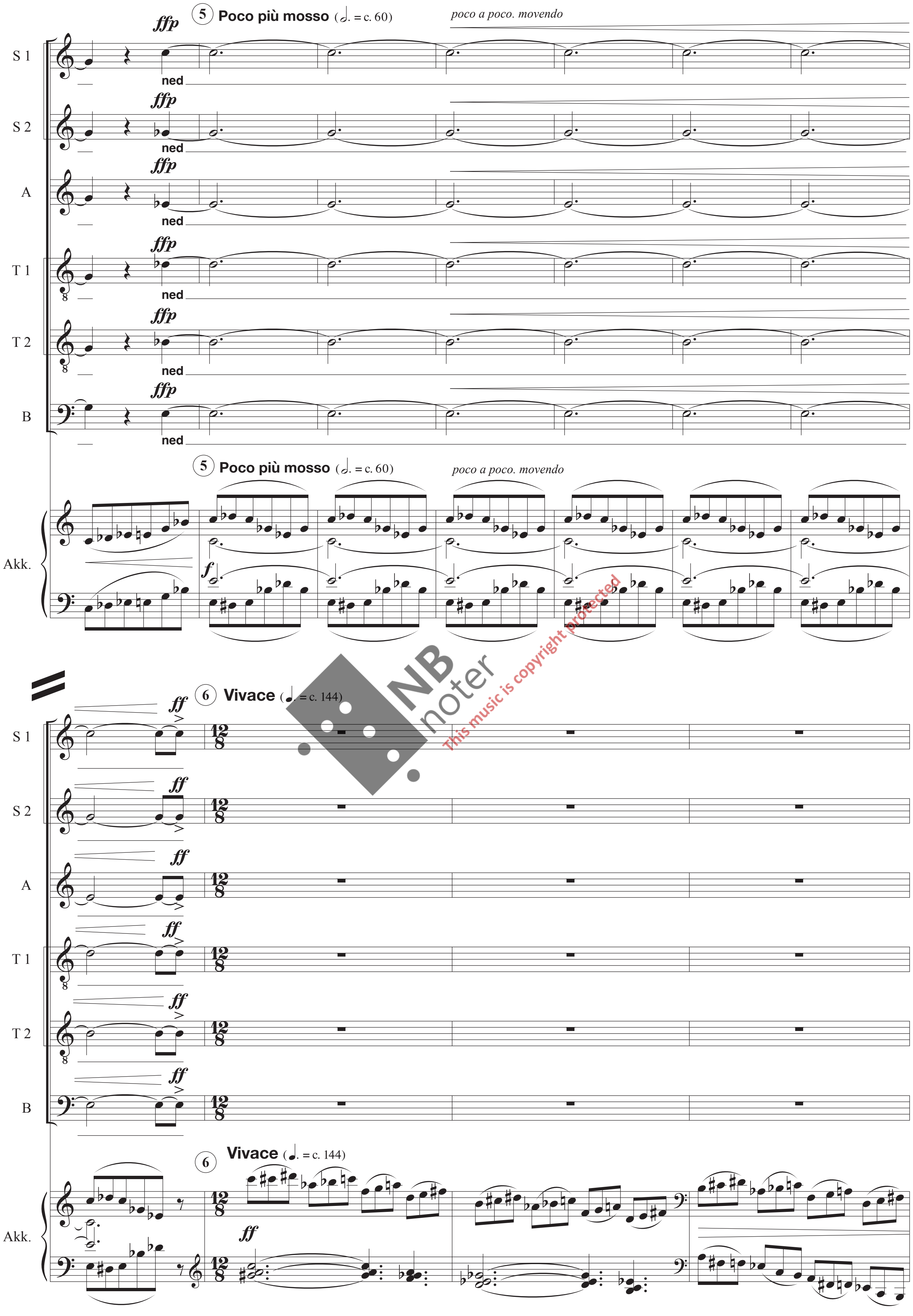

NB noter
This music is copyright protected

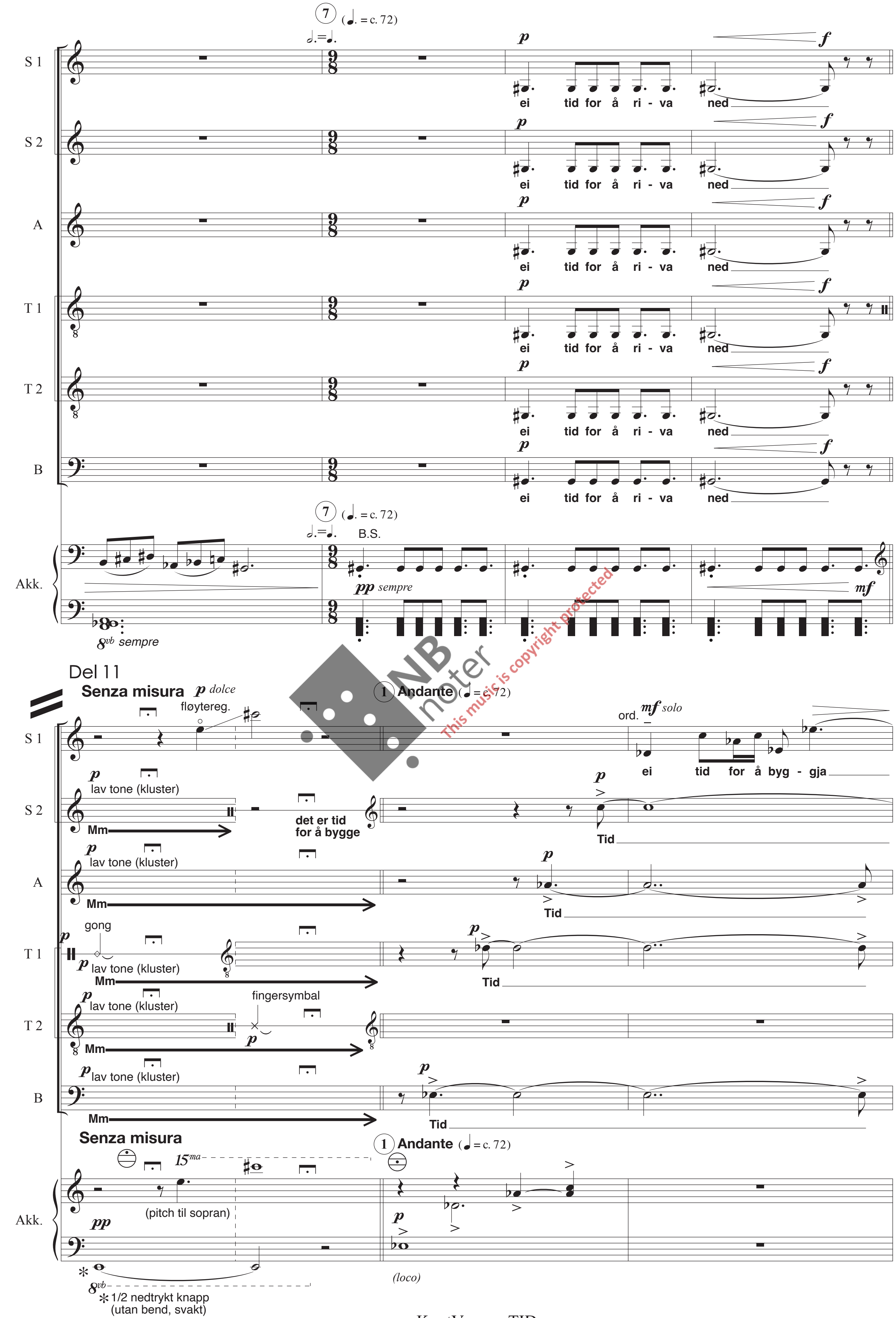

NB noter This music is copyright protected

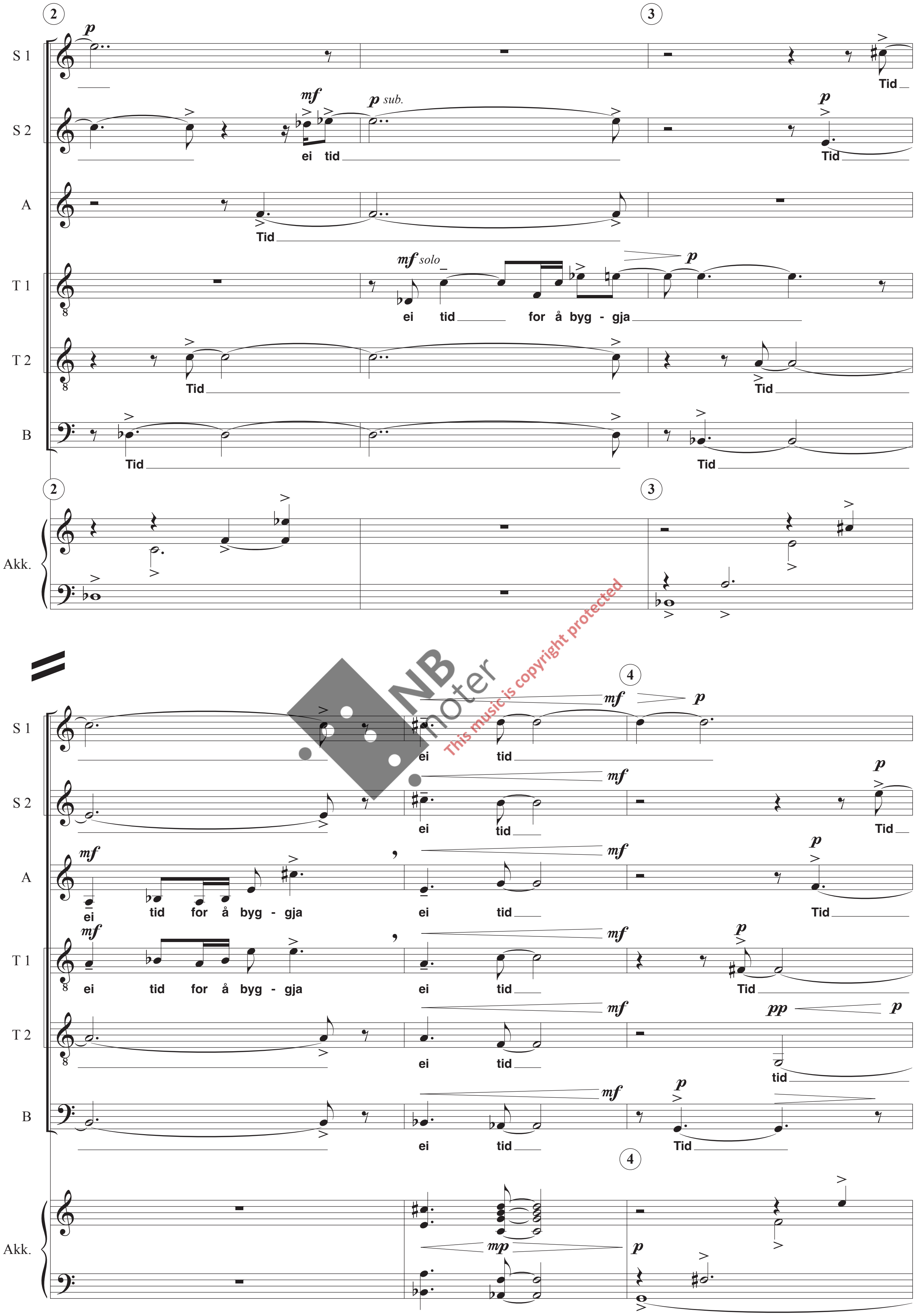

NB noter This music is copyright protected

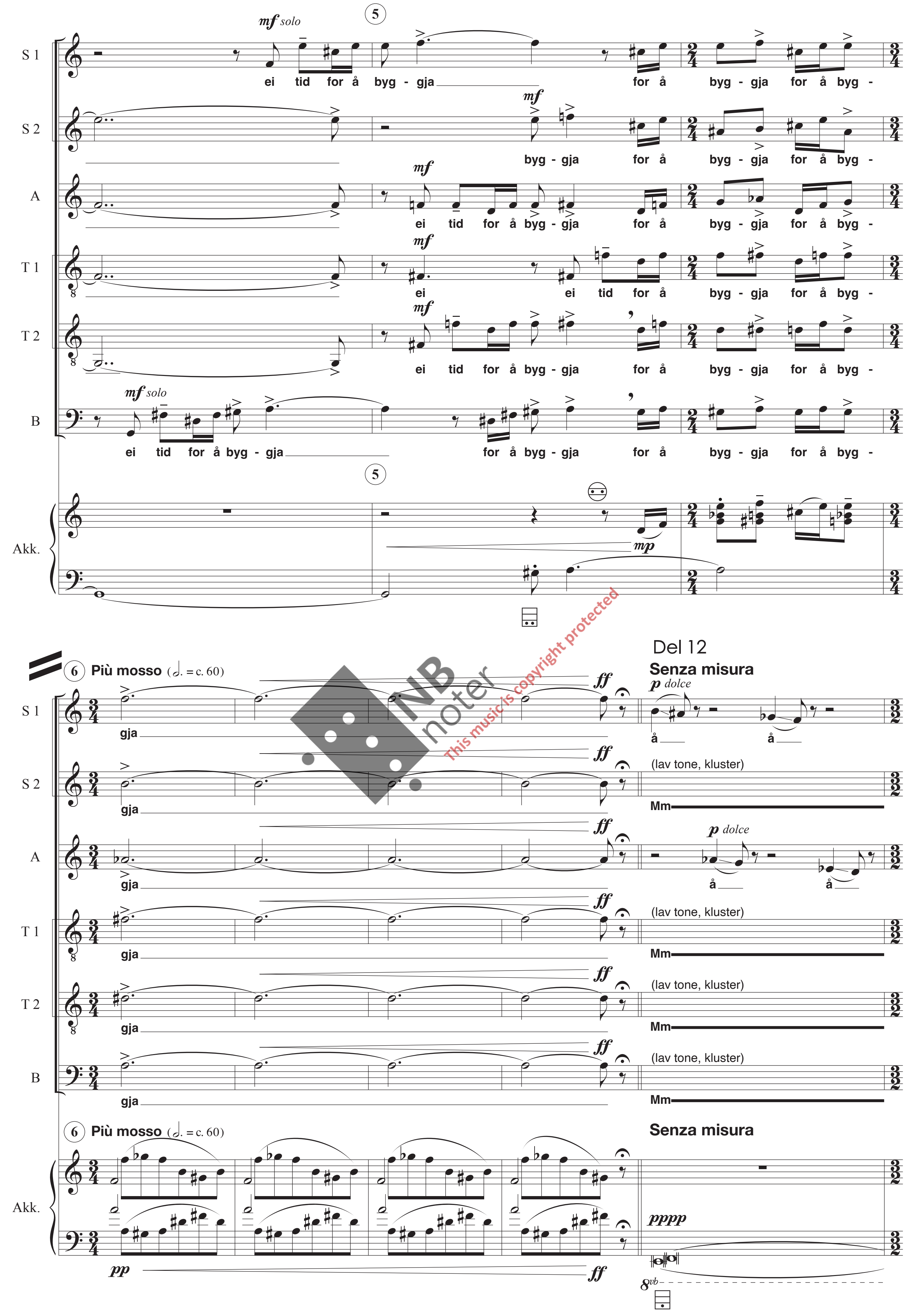
5
mf solo
S 1
ei tid for å byg - gja for å byg - gja for å byg -
S 2
mf
byg - gja for å byg - gja for å byg -
A
mf
ei tid for å byg - gja for å byg - gja for å byg -
T 1
mf
ei ei tid for å byg - gja for å byg -
T 2
mf
ei tid for å byg - gja for å byg - gja for å byg -
B
mf solo
ei tid for å byg - gja for å byg - gja for å byg - gja for å byg -
Akk.
mp
6 Più mosso (♩. = c. 60)
ff
Del 12
Senza misura
p dolce
gja
å å
(lav tone, kluster)
Mm
p dolce
Senza misura
pp
ff
pppp
8vb

NB noter
This music is copyright protected

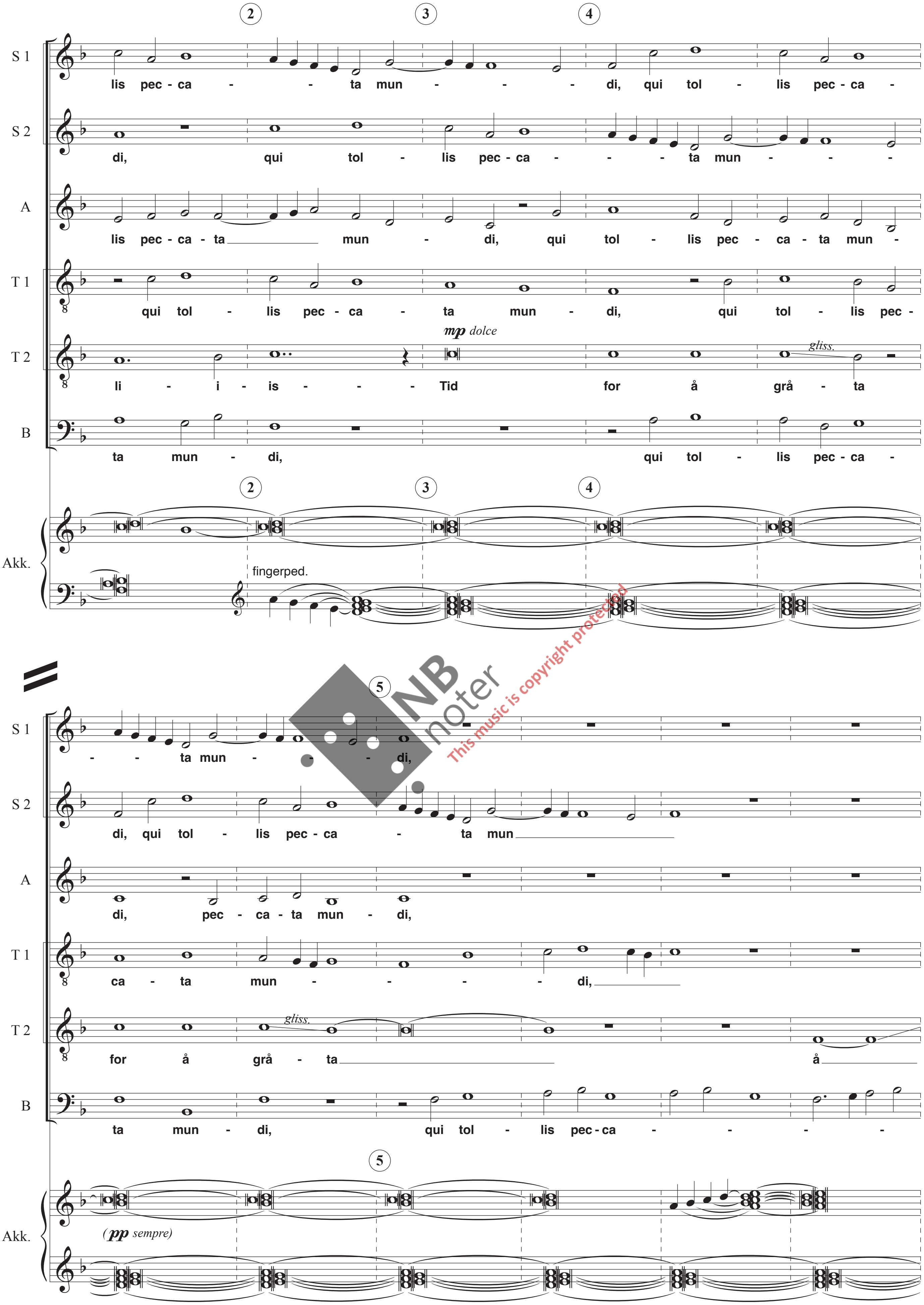

NB noter This music is copyright protected

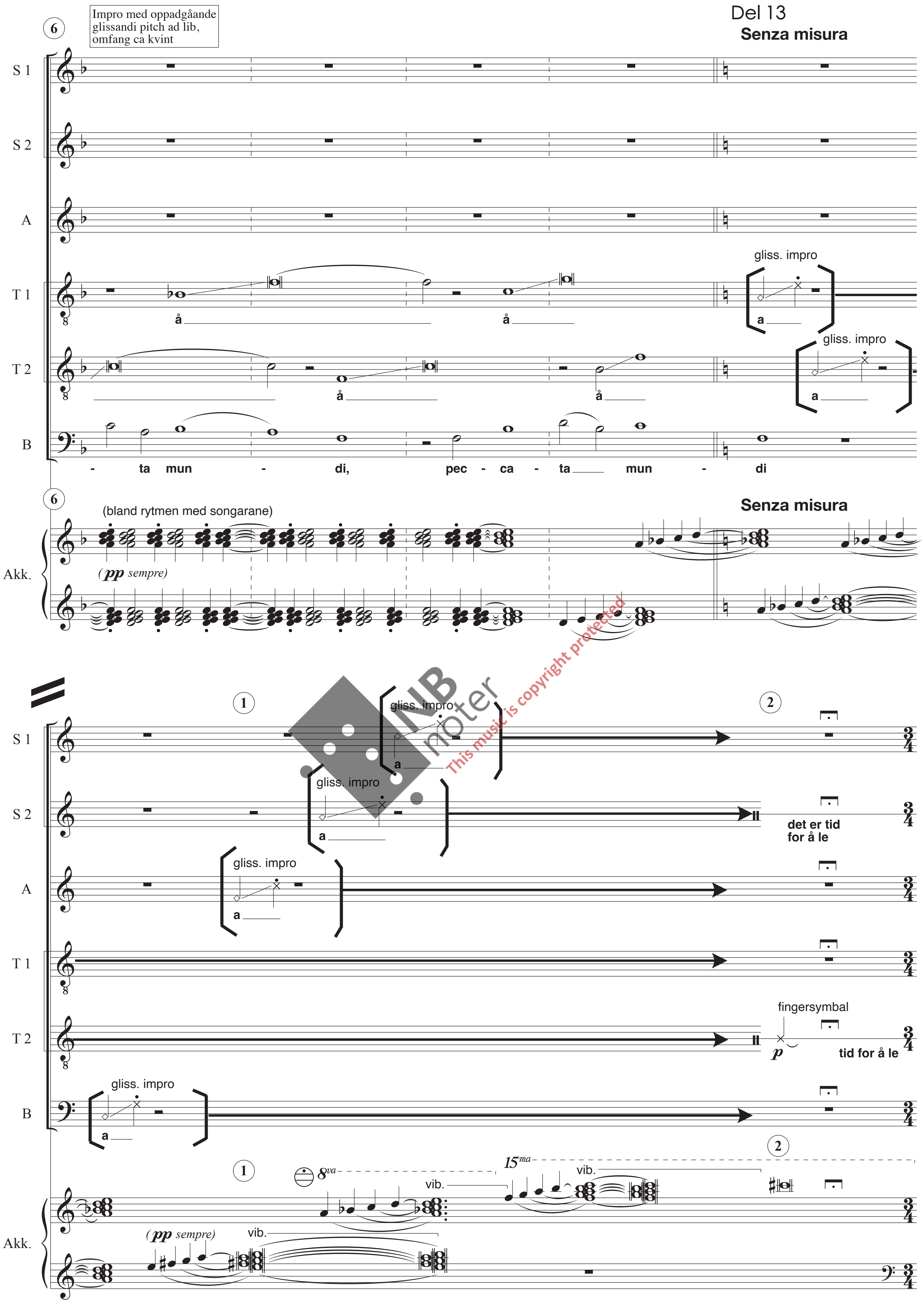
6
Impro med oppadgåande glissandi pitch ad lib, omfang ca kvint
Del 13
Senza misura
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
gliss. impro
å
å
å
å
a
- ta mun - di, pec - ca - ta mun - di
(bland rytmen med songarane)
(pp sempre)
Akk.
1
2
det er tid for å le
fingersymbal
p
tid for å le
8va
15ma
vib.
This music is copyright protected
NB noter

NB noter
This music is copyright protected

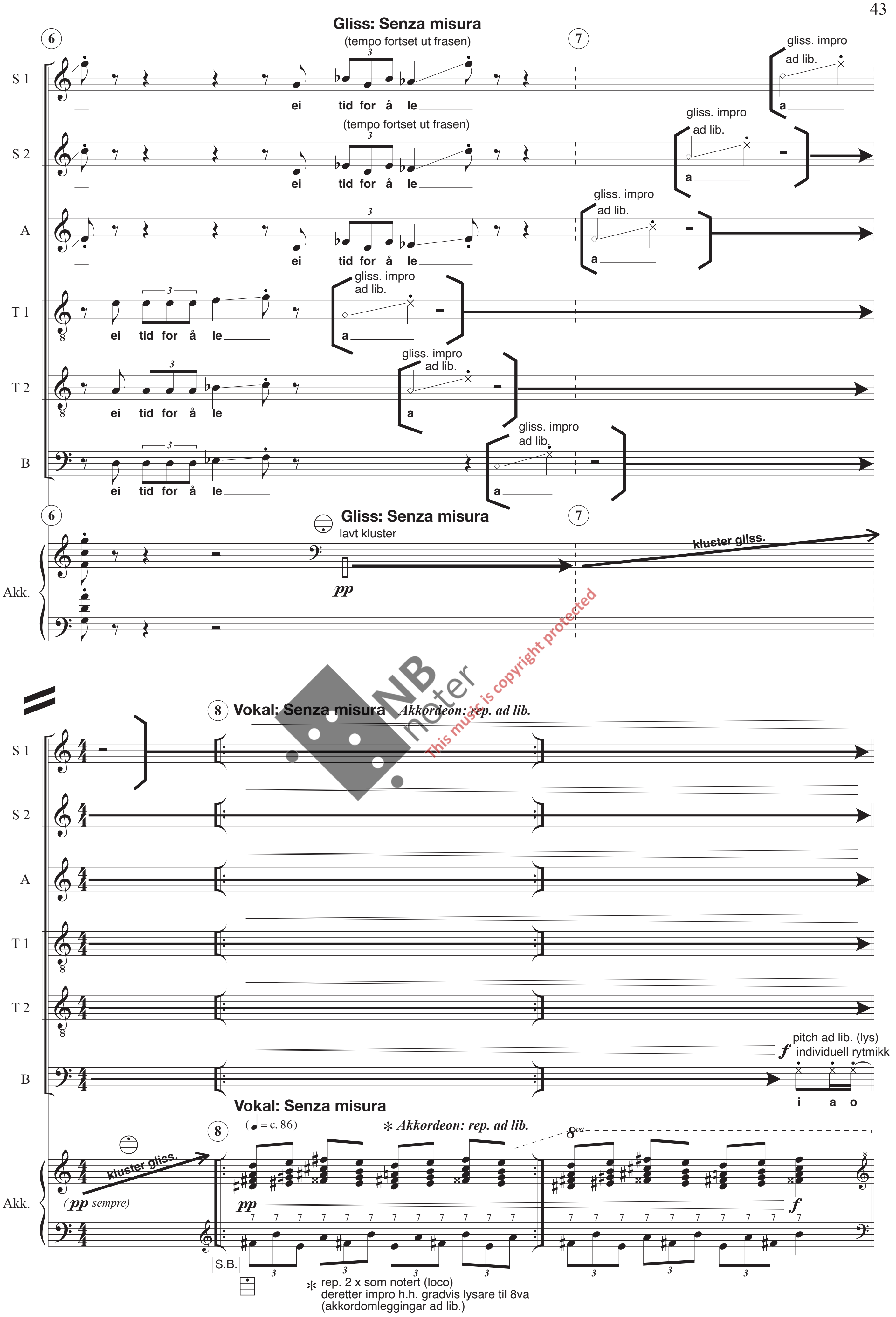

NB noter
This music is copyright protected

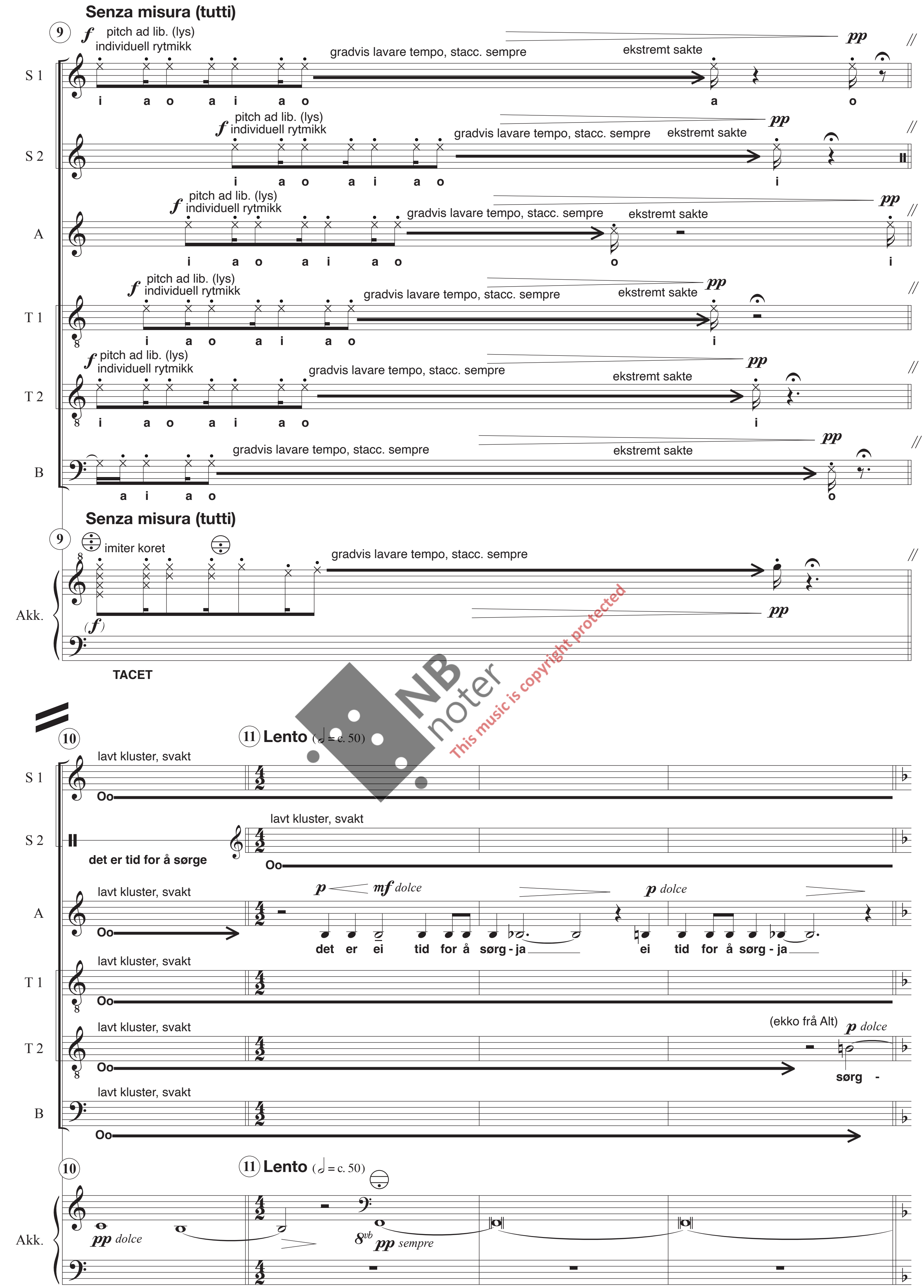
Senza misura (tutti)
9
pitch ad lib. (lys)
individuell rytmikk
gradvis lavare tempo, stacc. sempre
ekstremt sakte
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
i a o a i a o
a i a o
imiter koret
Akk.
TACET
NB noter
This music is copyright protected
10
11 Lento (𝅗𝅥 = c. 50)
lavt kluster, svakt
Oo
det er tid for å sørge
p mf dolce
det er ei tid for å sørg - ja
p dolce
ei tid for å sørg - ja
(ekko frå Alt)
p dolce
sørg -
pp dolce
8vb pp sempre

Agnus Dei II, del 3

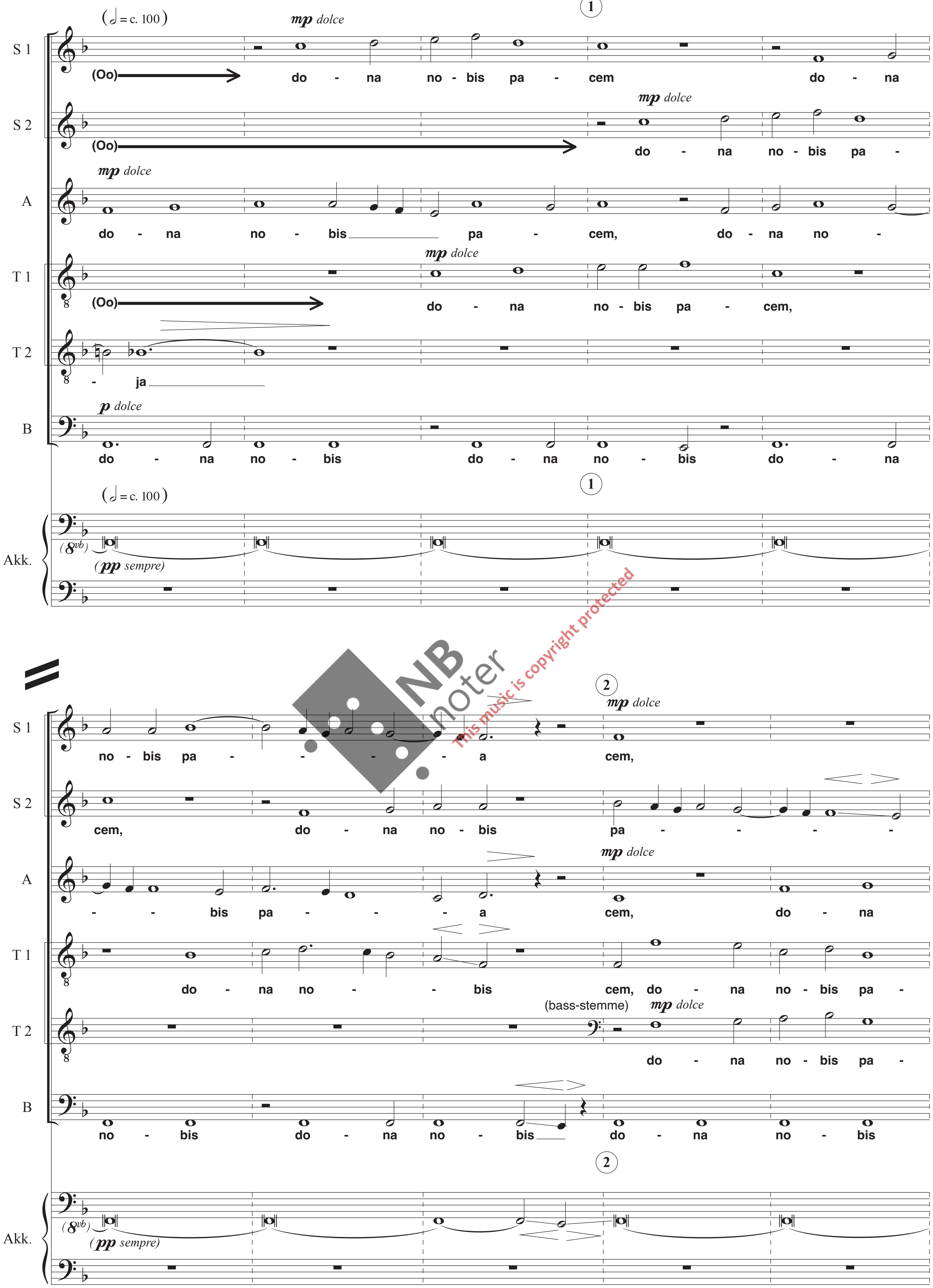

NB noter
This music is copyright protected

Del 14

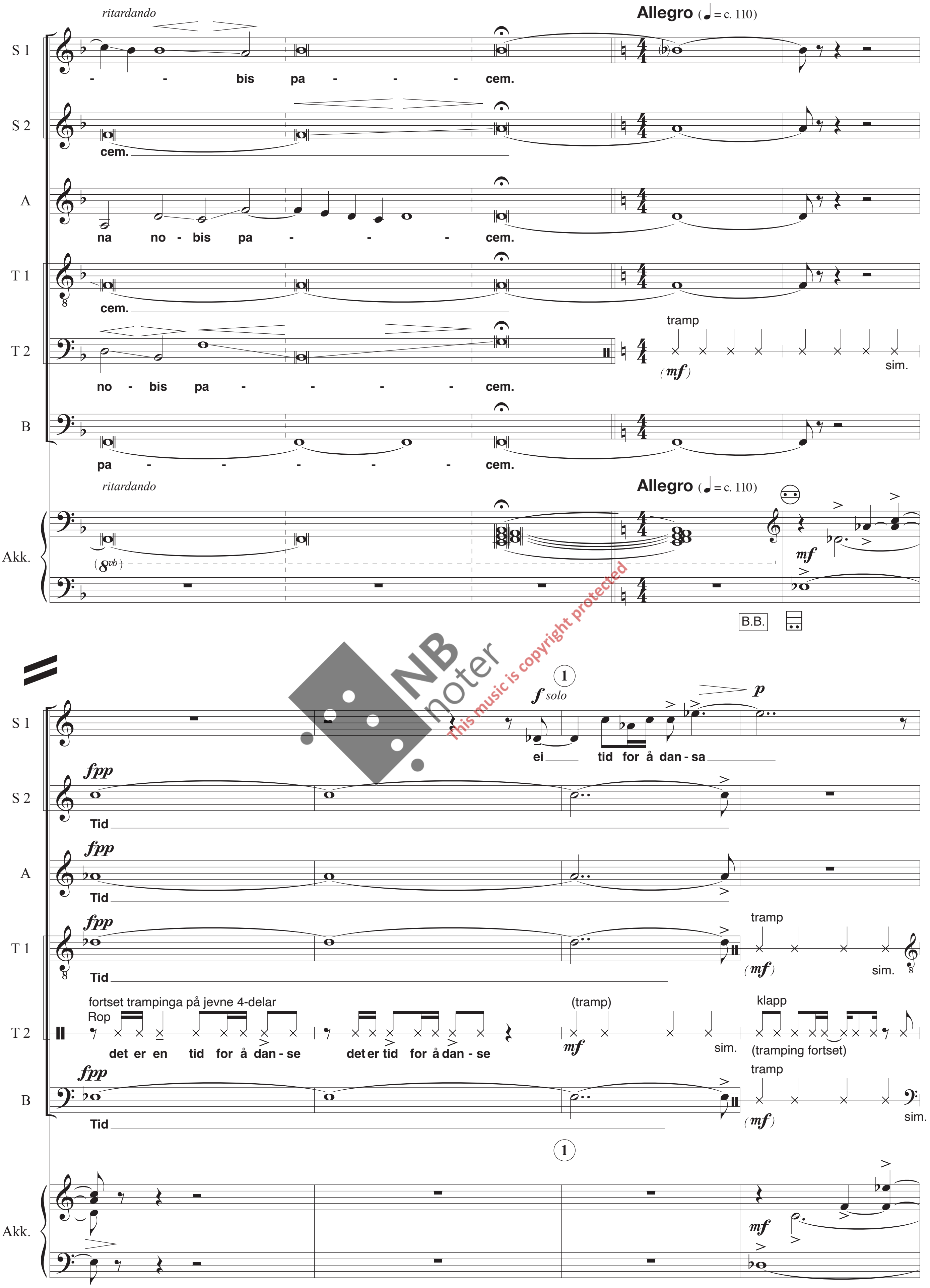

NB noter
This music is copyright protected

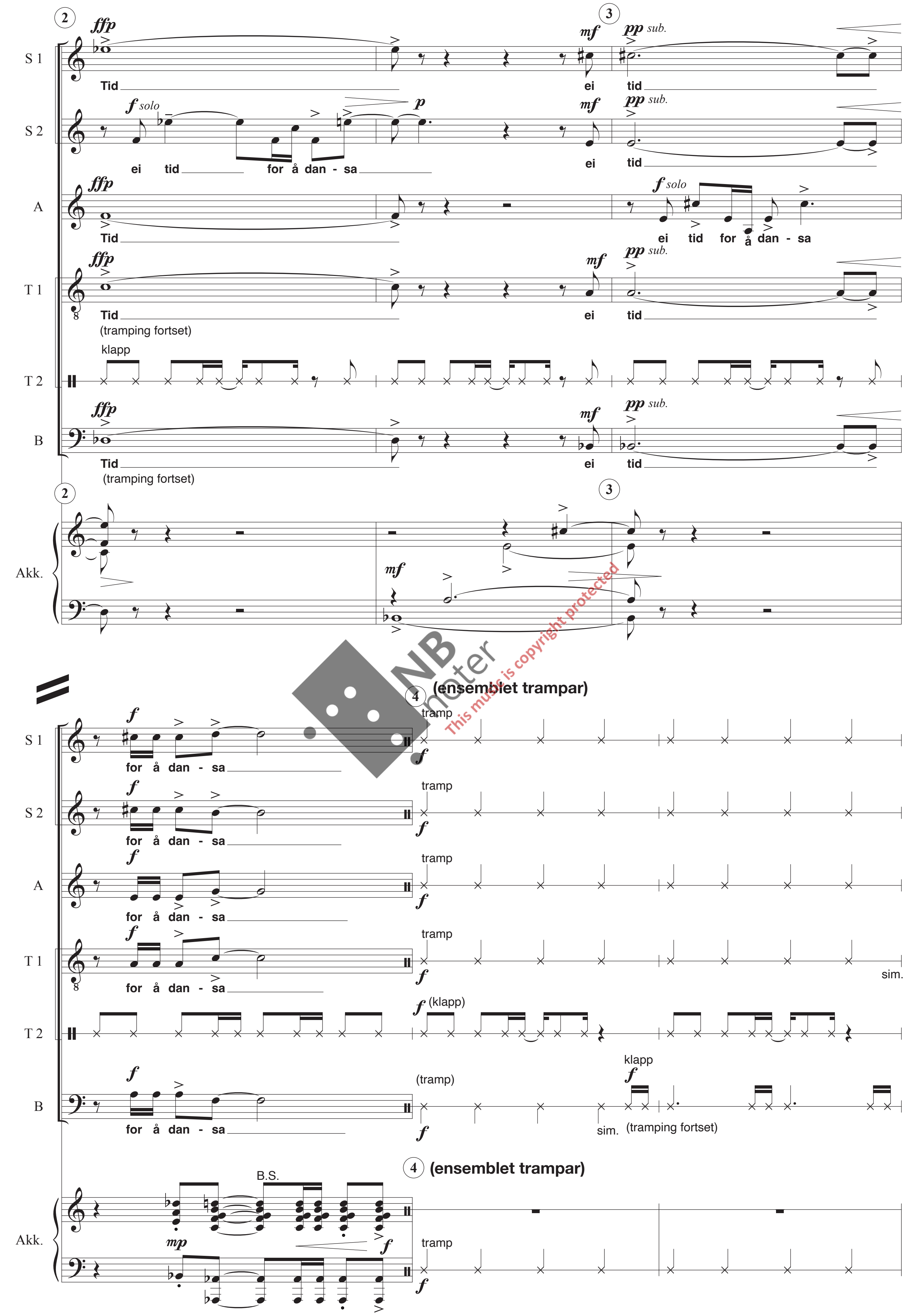
2
3
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
Akk.
ffp
mf
pp sub.
f solo
p
Tid
ei
tid
ei tid
for å dan - sa
ei tid for å dan - sa
(tramping fortset)
klapp
B.S.
4
(ensemblet trampar)
tramp
for å dan - sa
(klapp)
(tramp)
sim.
mp
NB noter
This music is copyright protected

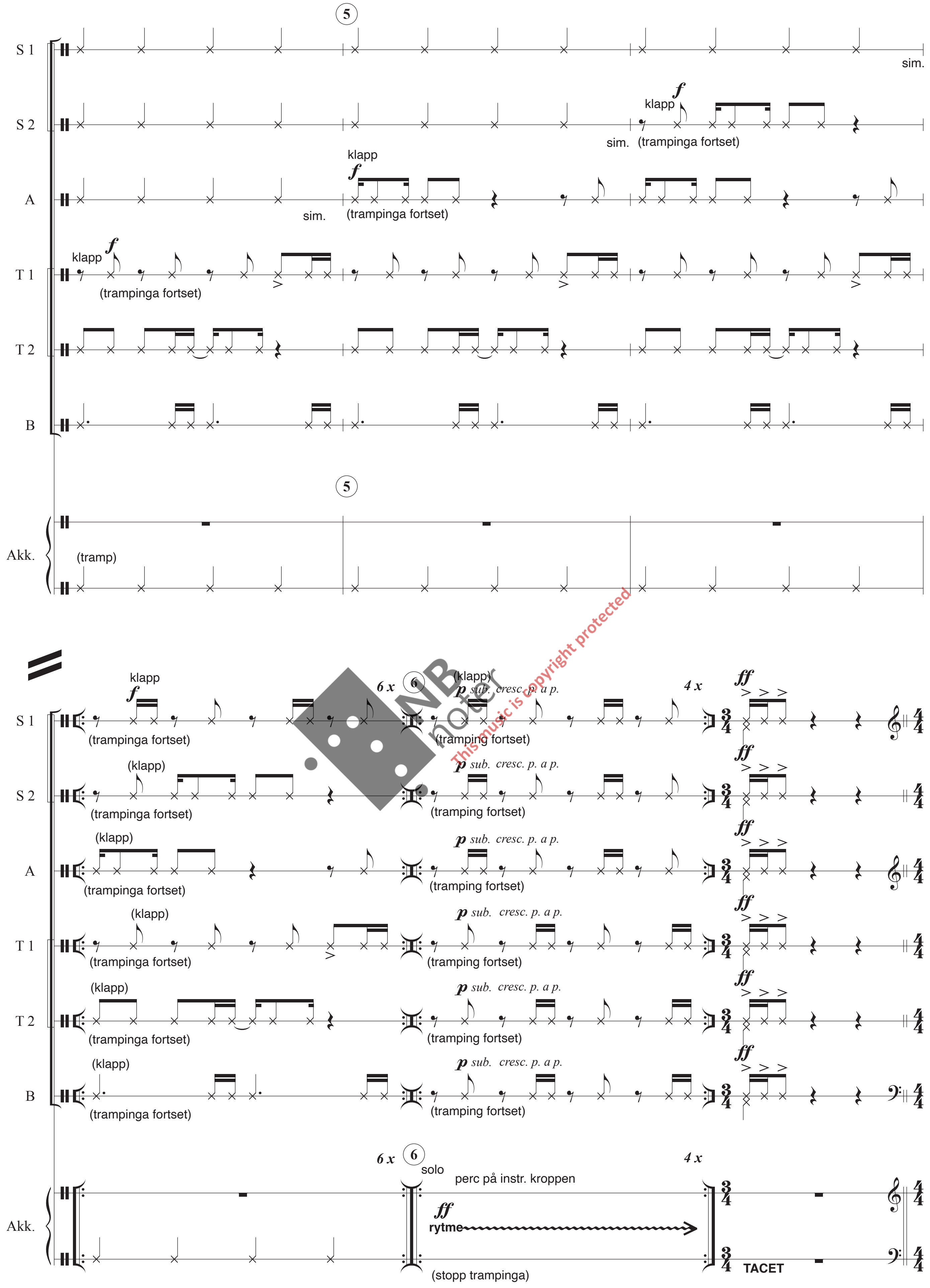

This music is copyright protected

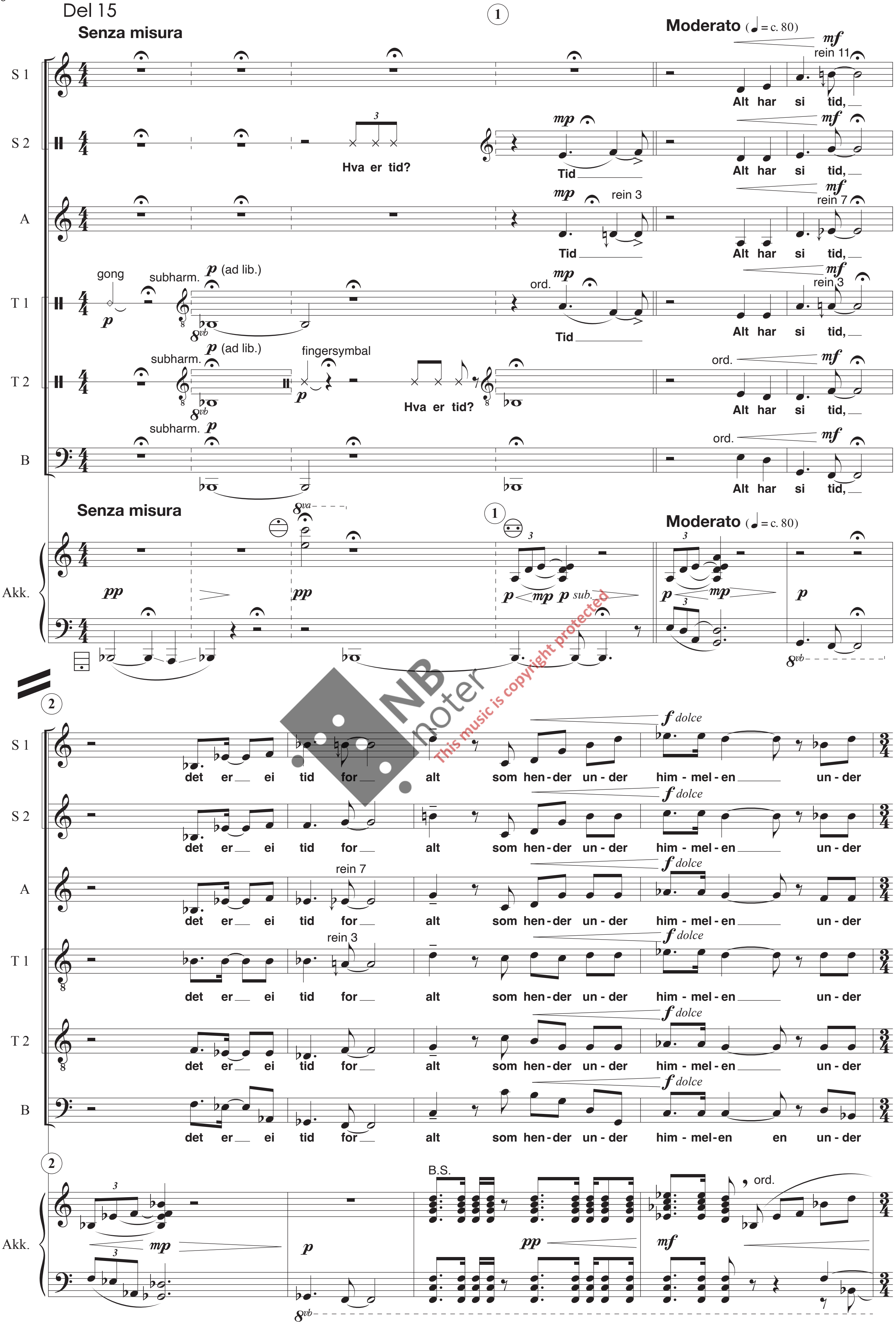

NB noter This music is copyright protected

Del 16

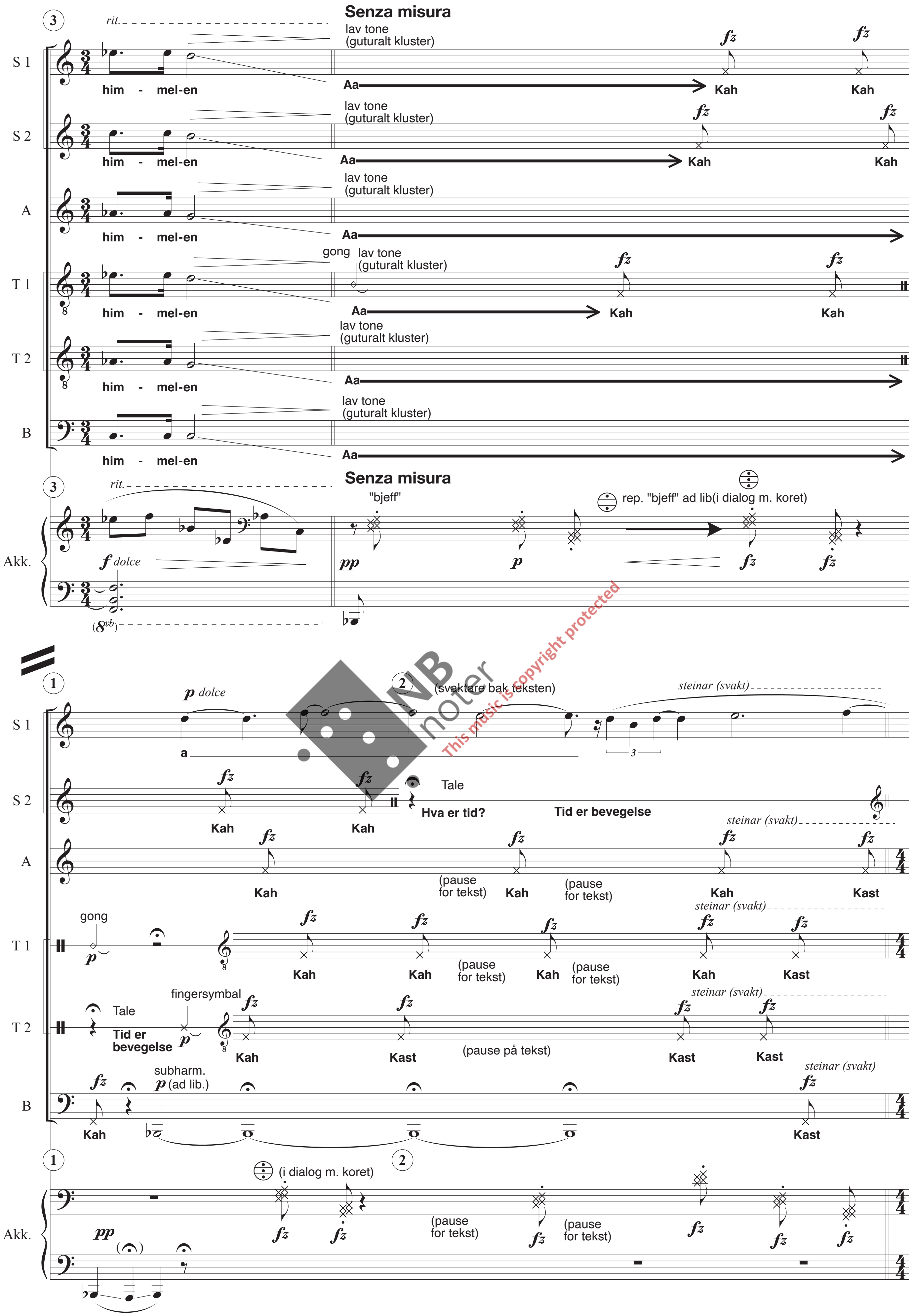

This music is copyright protected

Moderato (♩= c. 80)
(steinar)
(steinar: alle fortset svakt, polytempo)
ad lib.
gliss.
ord.
ei tid for å kas - ta stein
steinar (svakt)
Kah
det er ei tid for å kas - ta
Kast
Kah
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
B.S.
mp secco
Akk.
for å kas - ta
stein
ei
mf improvisando cresc. p. a p.
This music is copyright protected

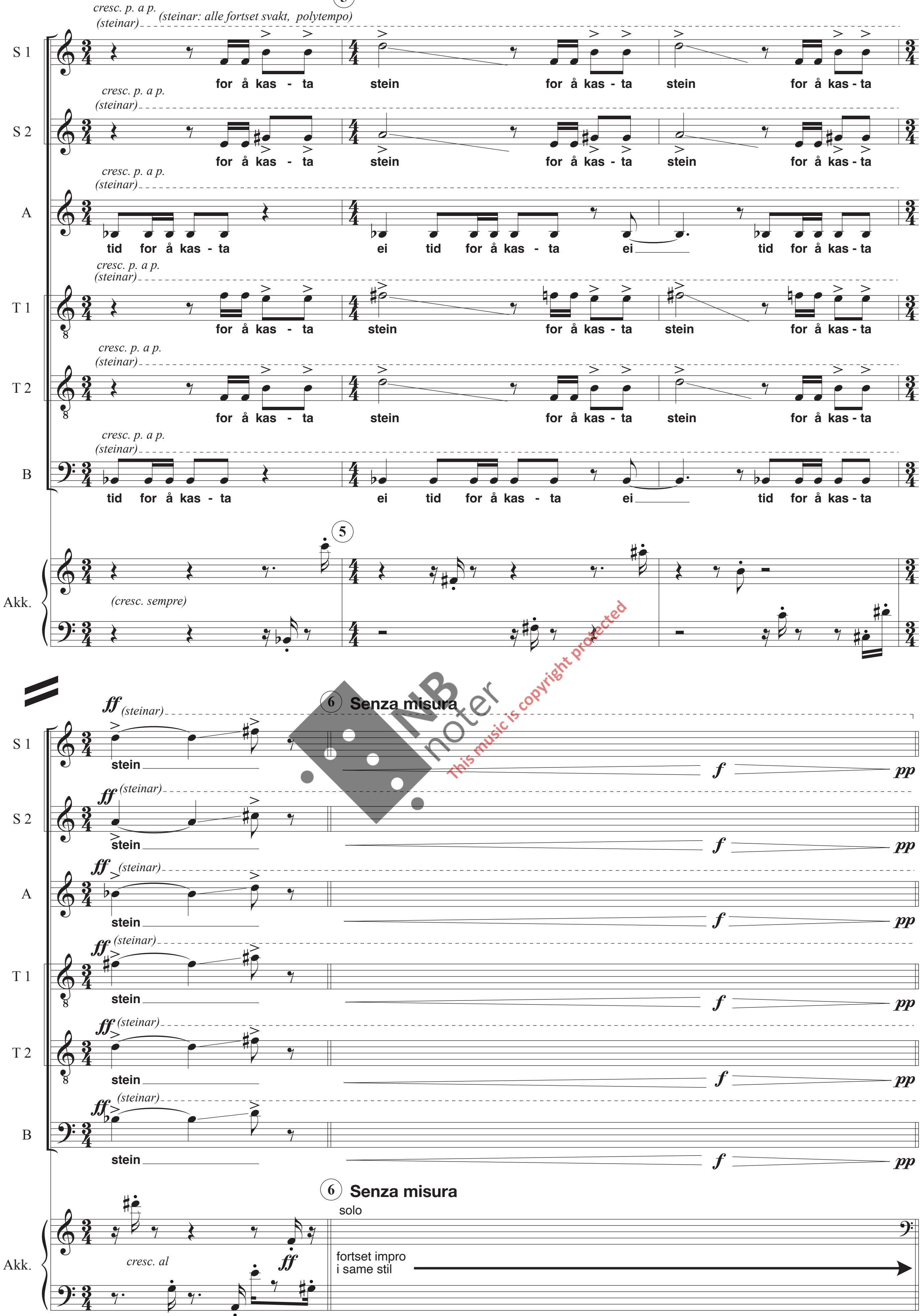

NB noter
This music is copyright protected

Del 17

Vokal kan synga som notert, eller improvisera i same stil (dodekafoni)

NB noter
This music is copyright protected

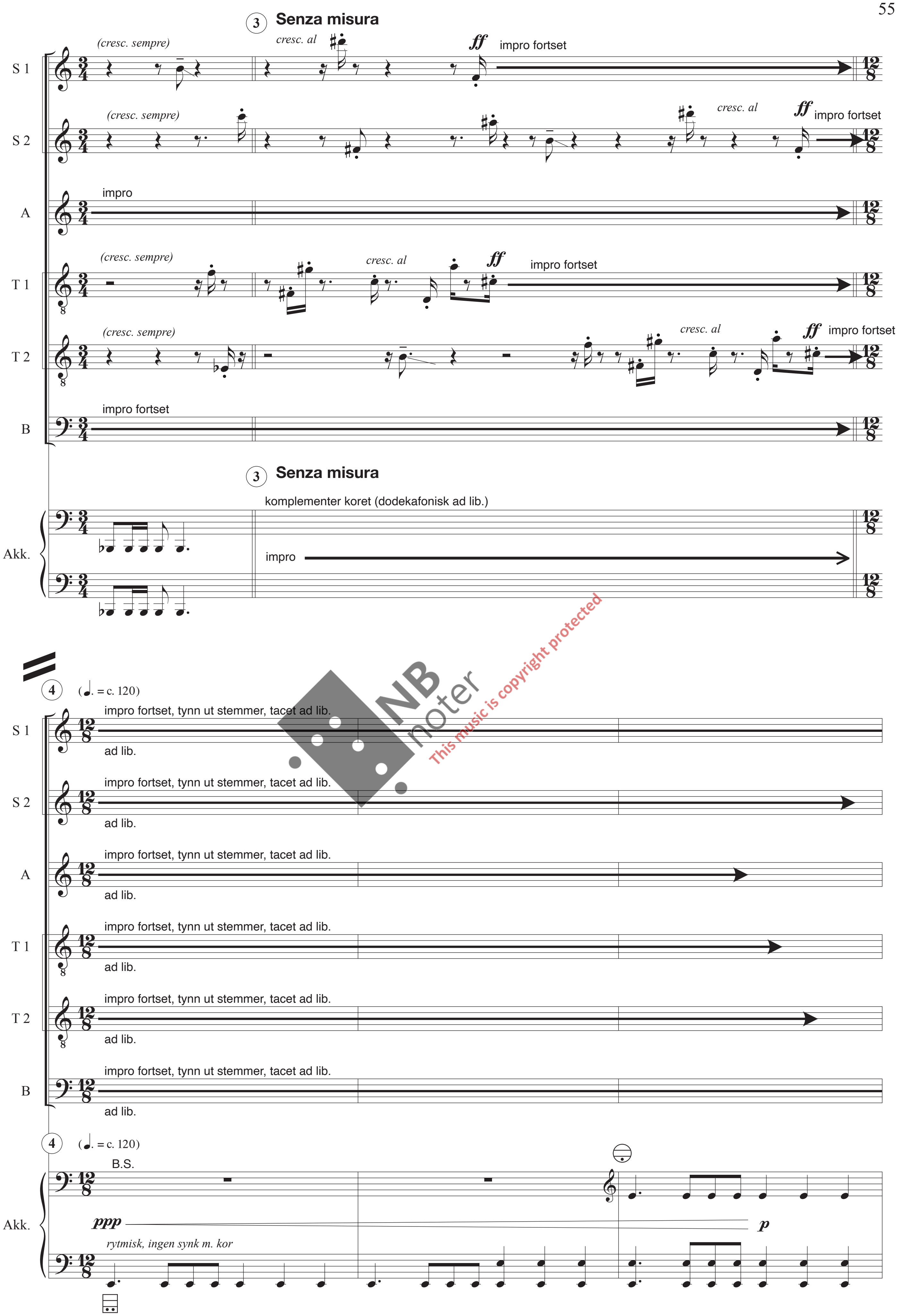

NB noter This music is copyright protected

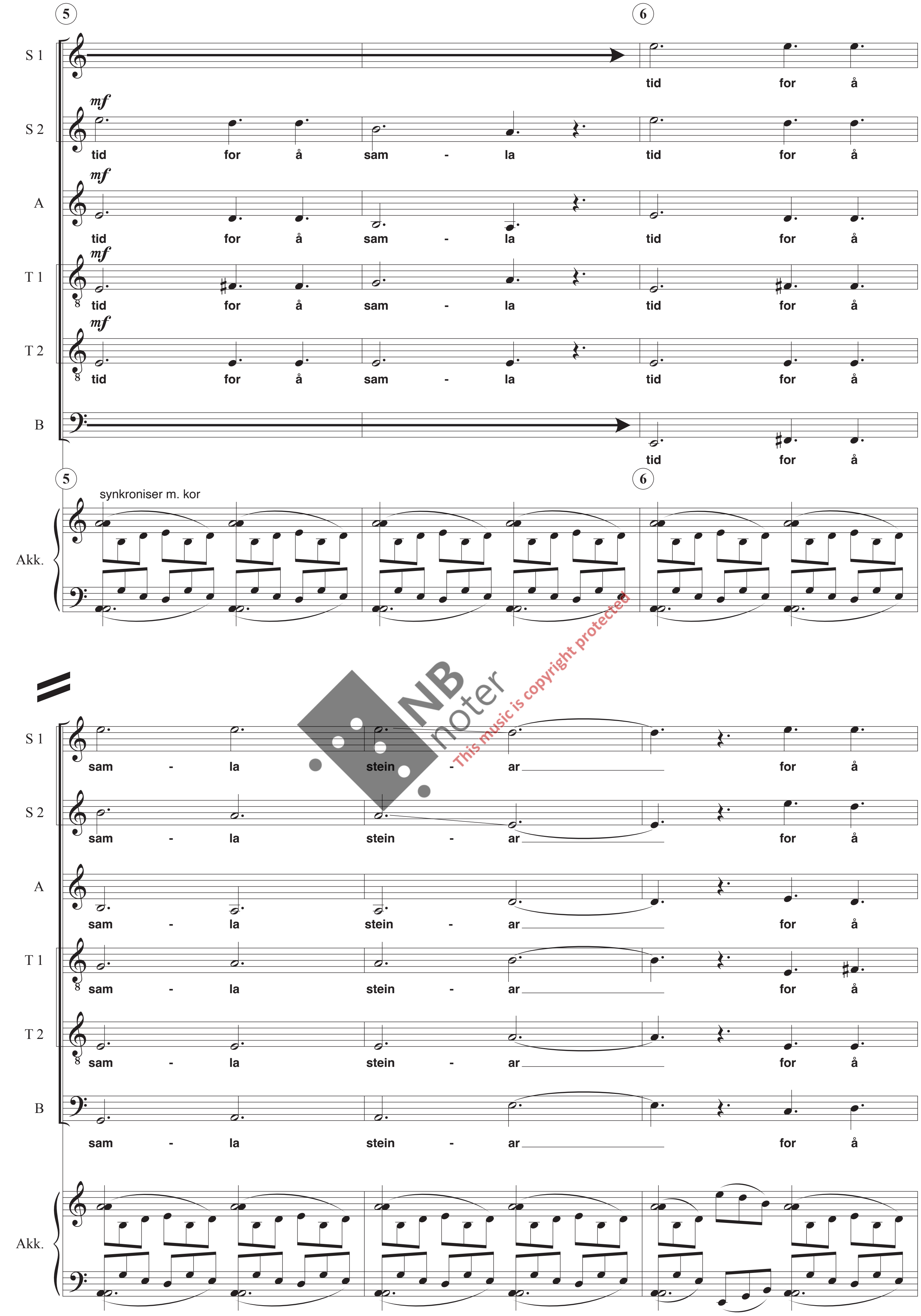
5
6
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
mf
tid for å sam - la
tid for å
synkroniser m. kor
Akk.
sam - la stein - ar
for å
NB noter
This music is copyright protected

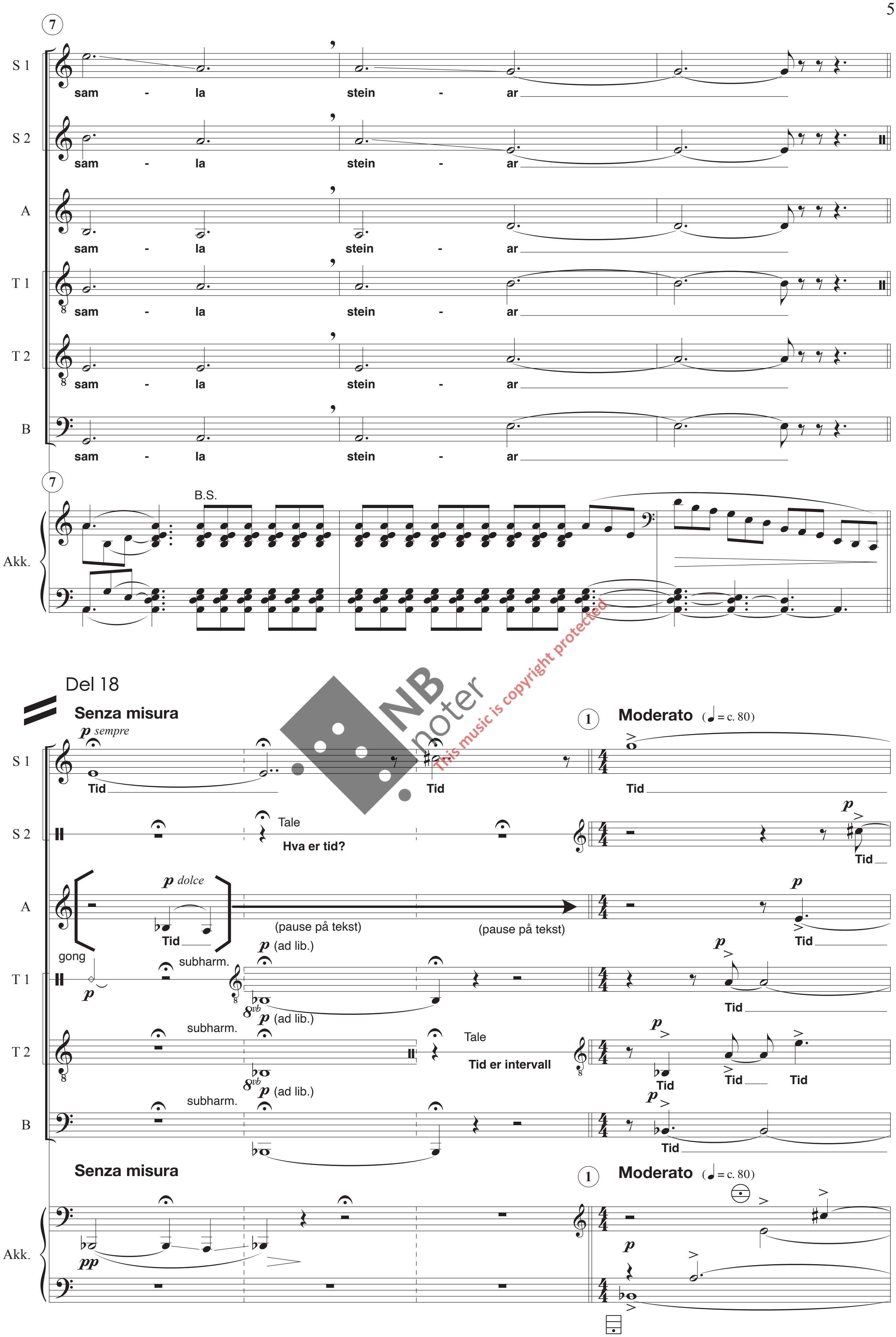
7
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
sam - la stein - ar
B.S.
Akk.
Del 18
Senza misura
p sempre
Tid
Tale
Hva er tid?
p dolce
(pause på tekst)
gong
subharm.
p (ad lib.)
Tid er intervall
1
Moderato (♩= c. 80)
pp
p
NB noter
This music is copyright protected

NB noter This music is copyright protected

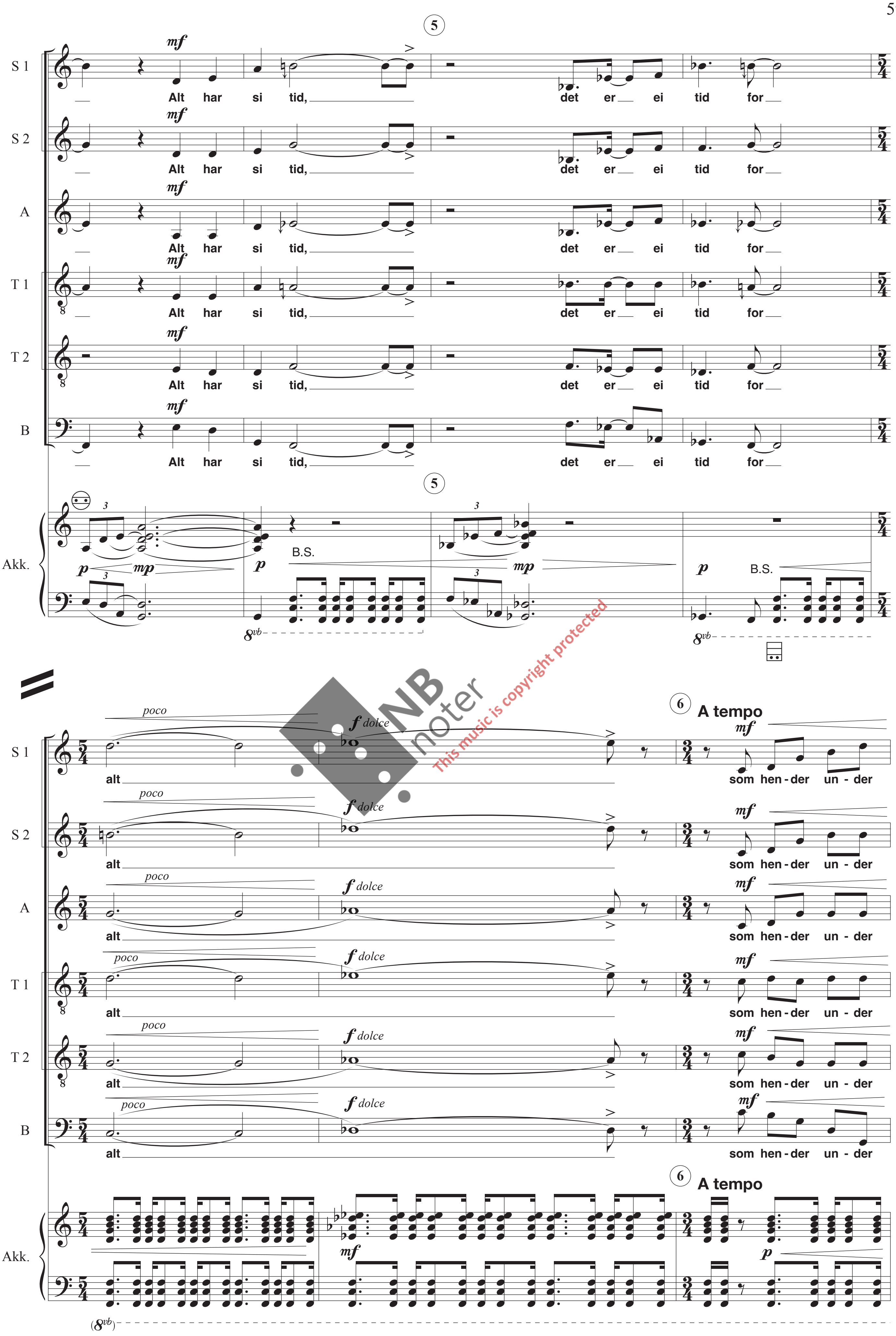

NB noter
This music is copyright protected

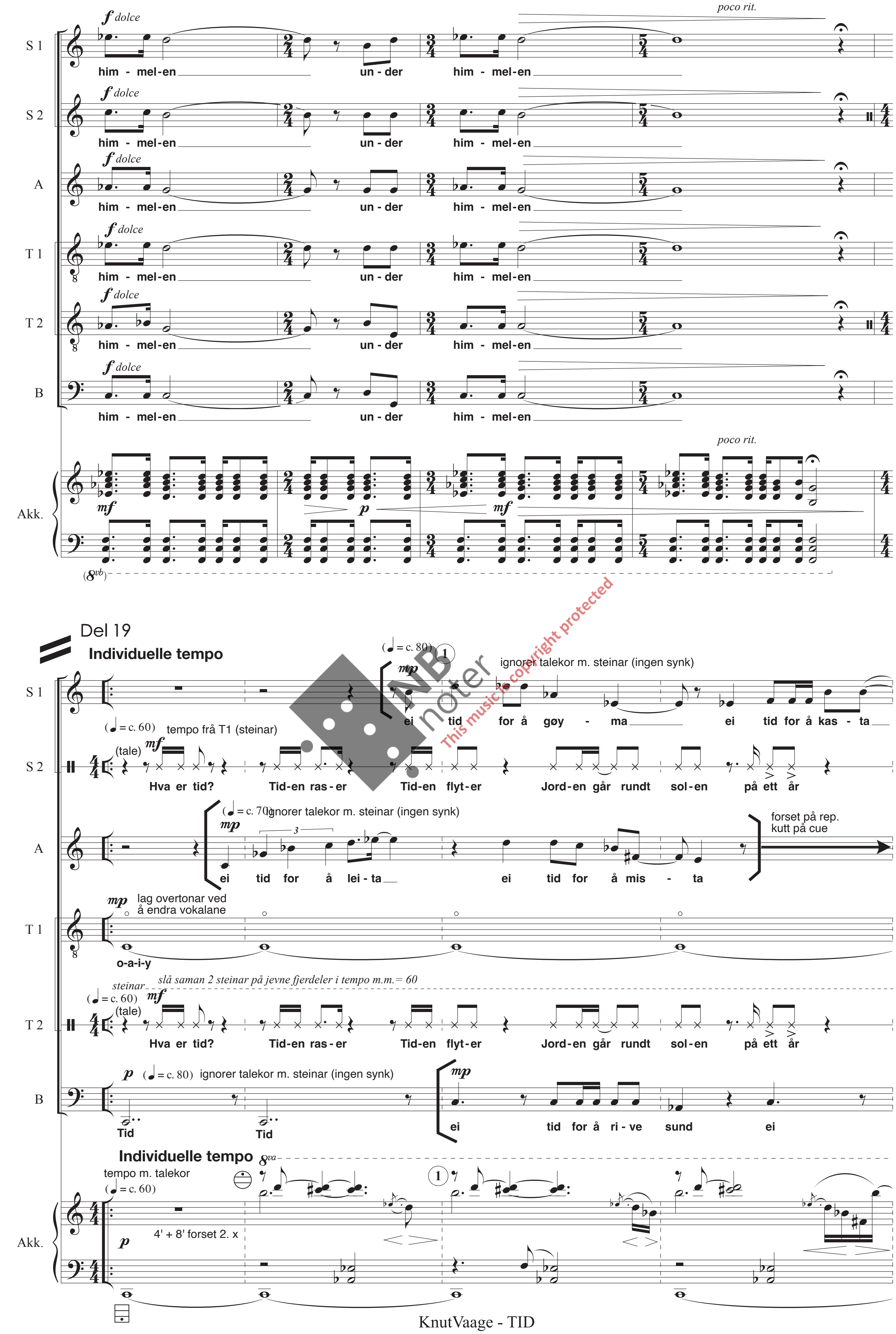
f dolce
poco rit.
S 1
S 2
A
T 1
T 2
B
him - mel-en un - der him - mel-en
Akk.
mf
p
mf
poco rit.
(8vb)
Del 19
Individuelle tempo
(♩ = c. 80)
1
ignorer talekor m. steinar (ingen synk)
mp
ei tid for å gøy - ma ei tid for å kas - ta
(♩ = c. 60) tempo frå T1 (steinar)
(tale)
Hva er tid? Tid-en ras-er Tid-en flyt-er Jord-en går rundt sol-en på ett år
(♩ = c. 70) ignorer talekor m. steinar (ingen synk)
ei tid for å lei - ta ei tid for å mis - ta
forset på rep.
kutt på cue
lag overtonar ved
å endra vokalane
o-a-i-y
steinar
slå saman 2 steinar på jevne fjerdeler i tempo m.m.= 60
(♩ = c. 60)
(tale)
Hva er tid? Tid-en ras-er Tid-en flyt-er Jord-en går rundt sol-en på ett år
p (♩ = c. 80) ignorer talekor m. steinar (ingen synk)
Tid Tid
ei tid for å ri - ve sund ei
Individuelle tempo
8va
tempo m. talekor
(♩ = c. 60)
4' + 8' forset 2. x
This music is copyright protected
NB noter

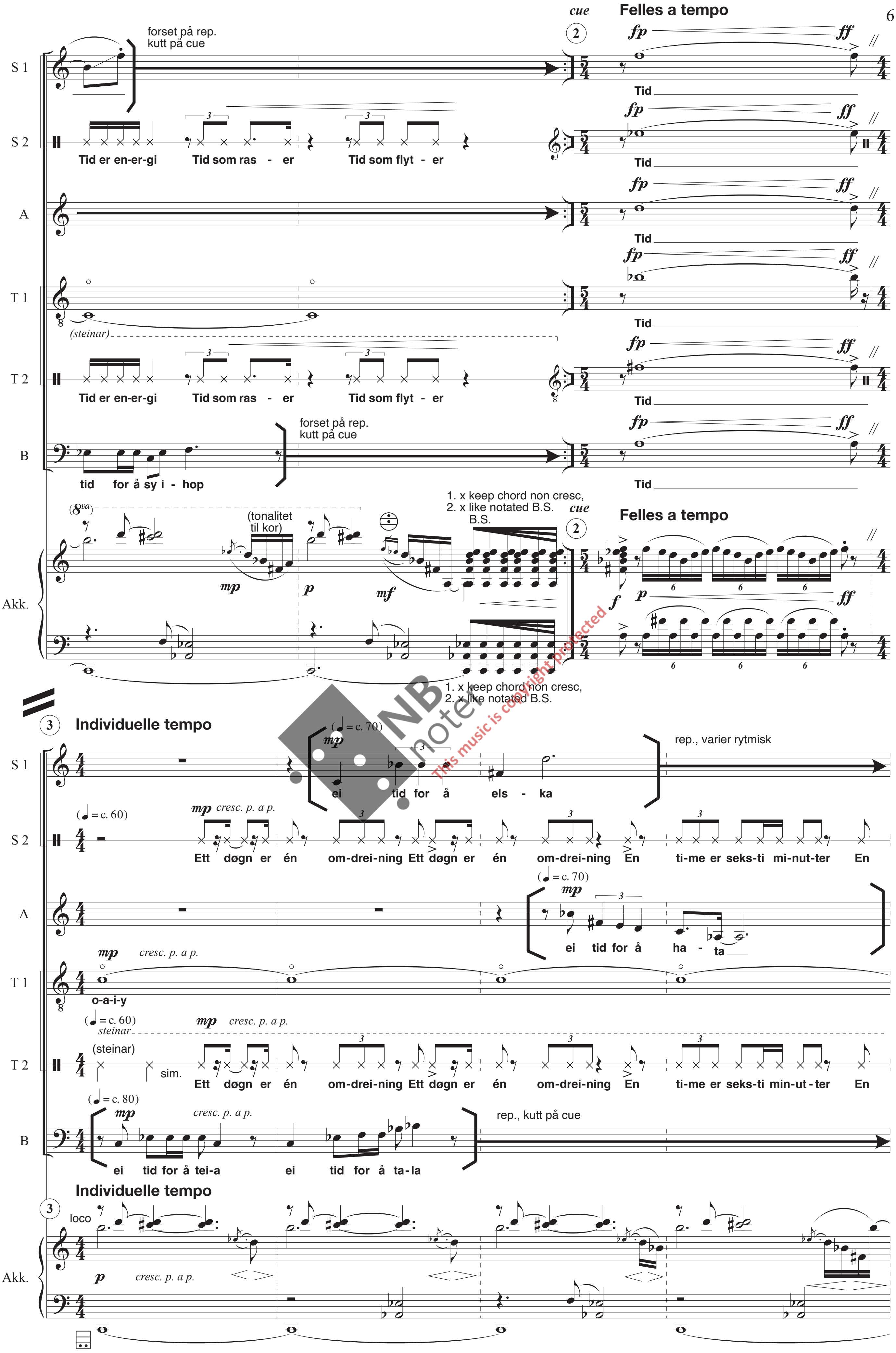

This music is copyright protected

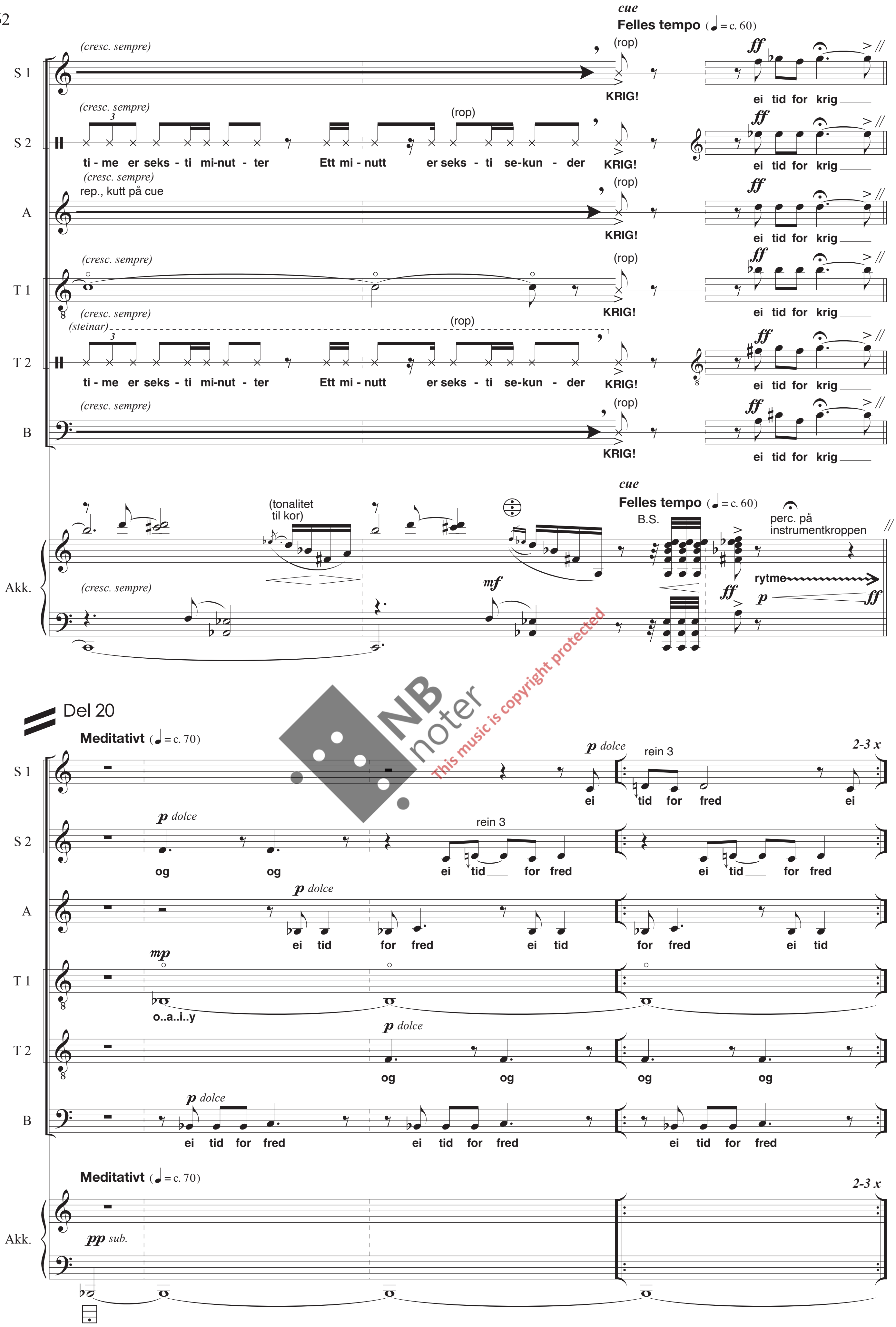

NB noter
This music is copyright protected

NB noter
This music is copyright protected

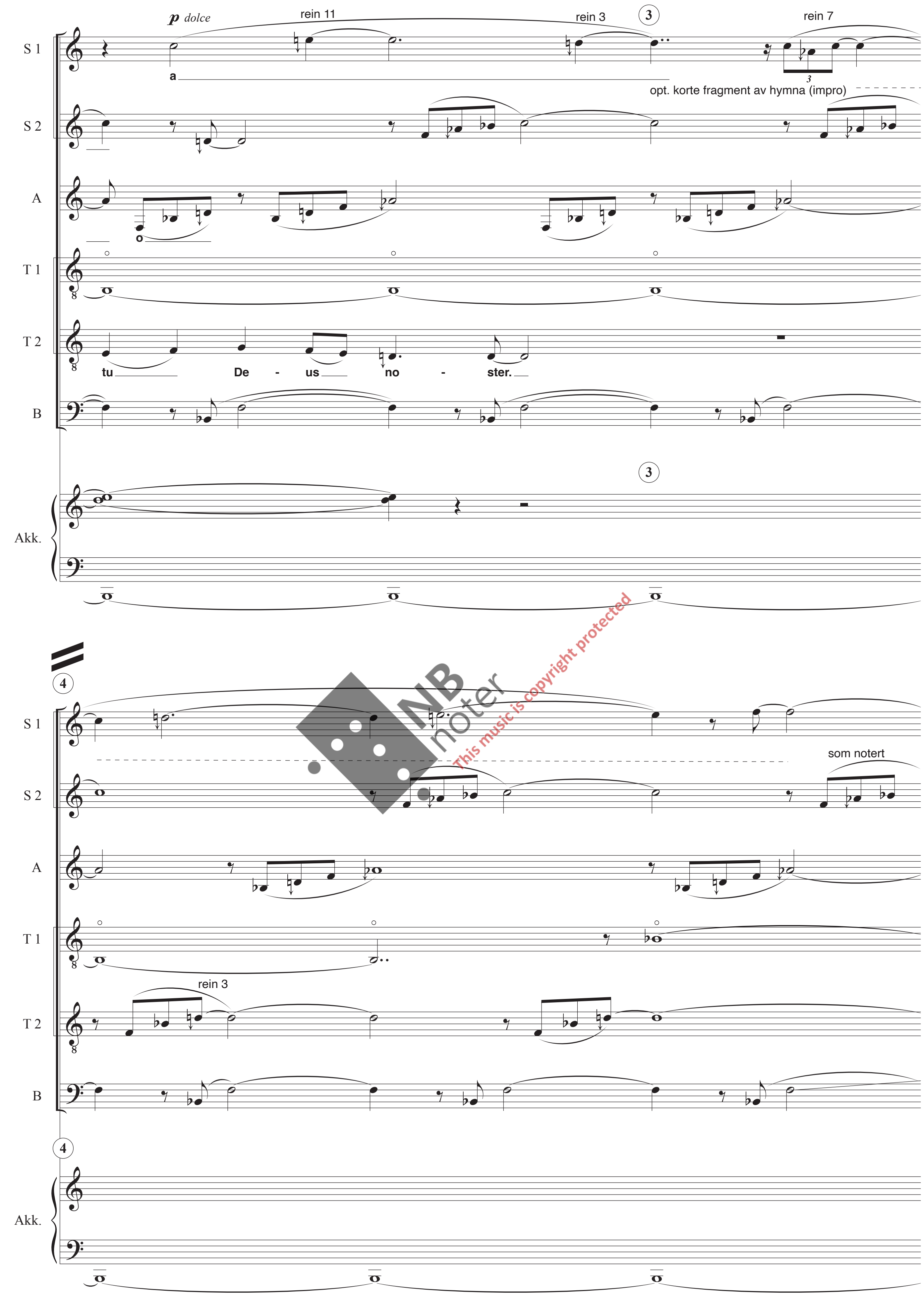

NB noter This music is copyright protected

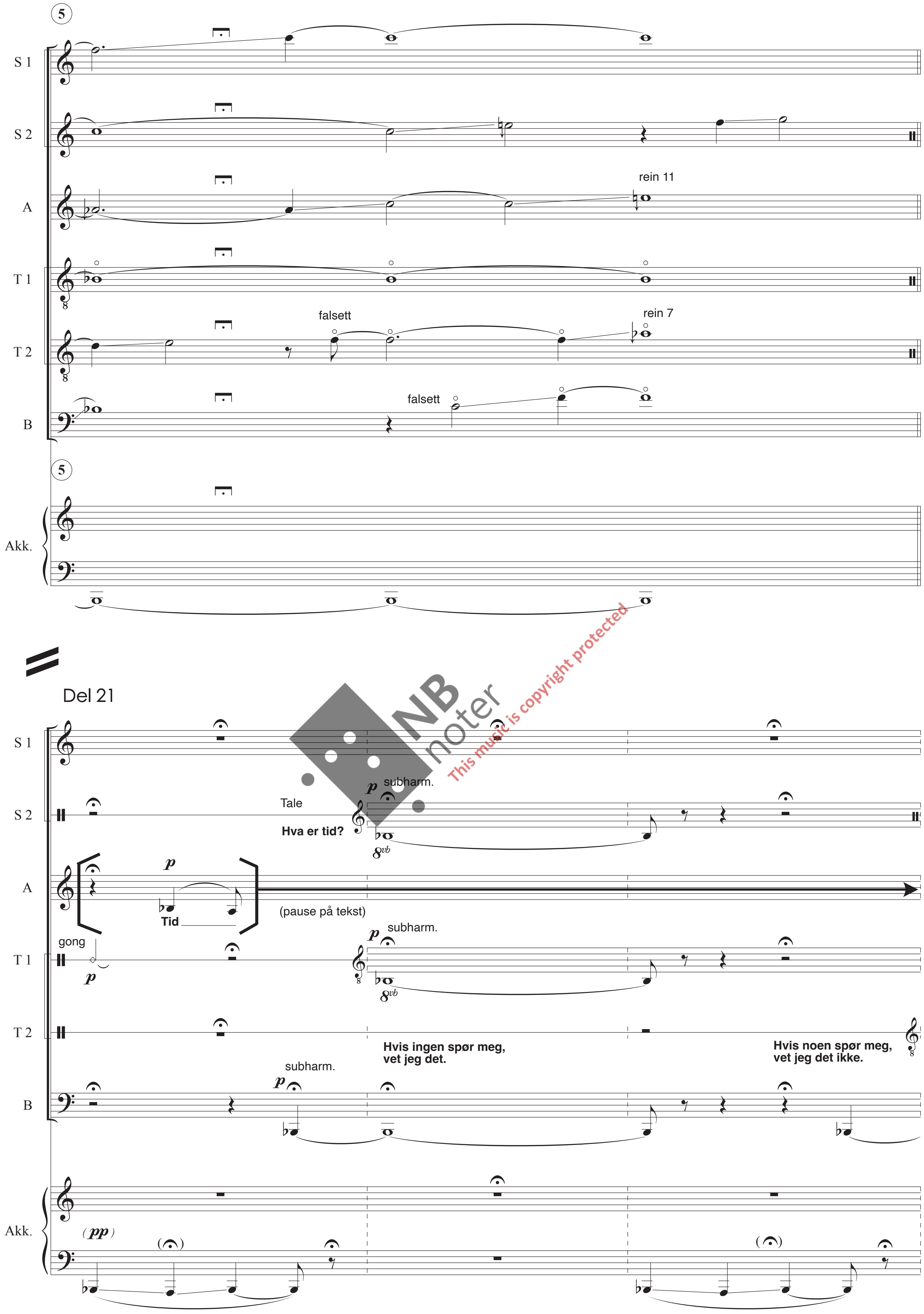

NB noter
This music is copyright protected

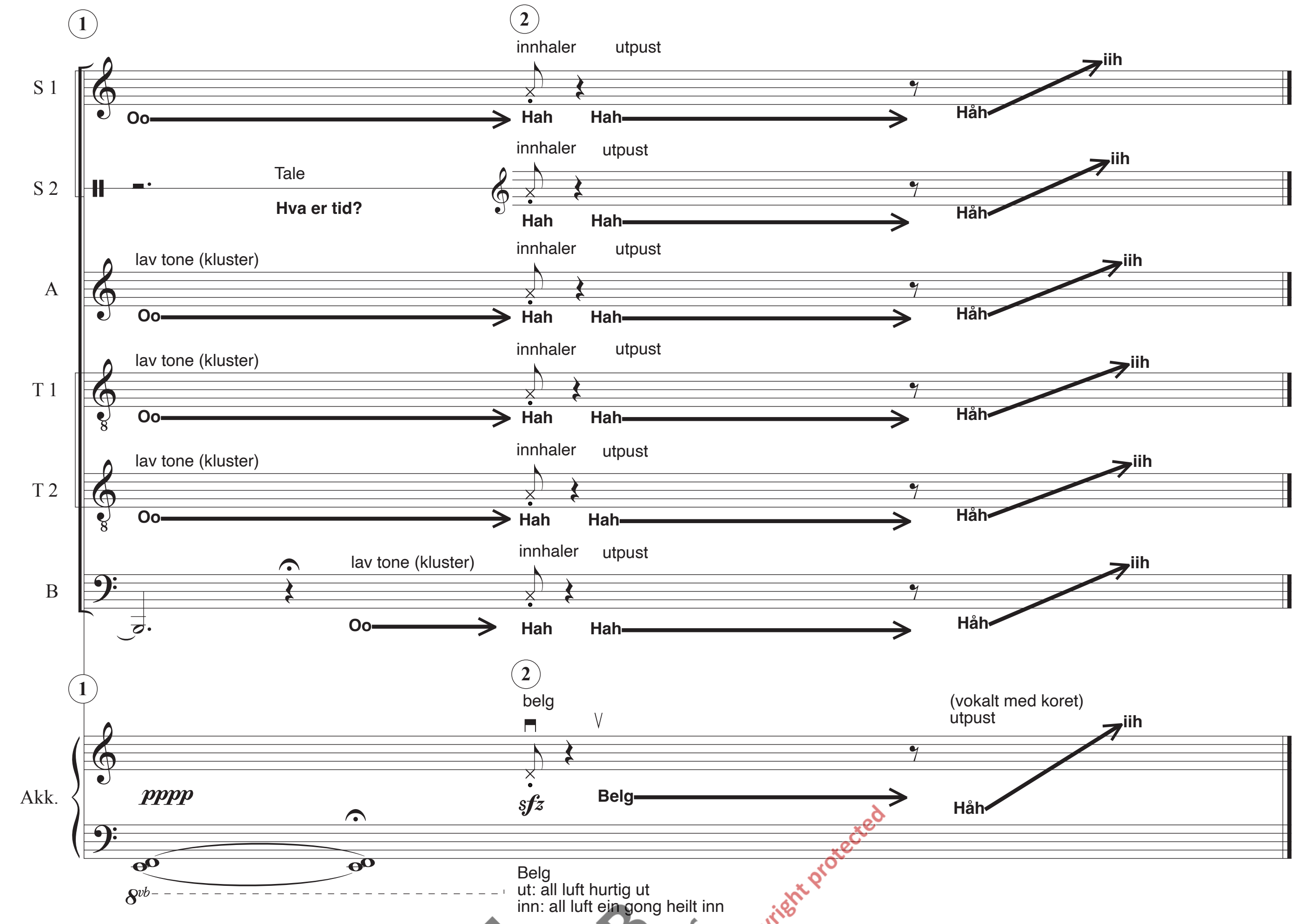

NB noter
This music is copyright protected